

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrť leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

St. 65.

Maribor, dne 10. junija 1910.

Letnik II.

Liberalci priznavajo.

Naša razkritja ozkih zvez, ki drže v objemu propadajoči liberalizem in izdajalsko nemškutarijo, so včinkovala kakor mrzel tuš na razgrete liberalne živce. Posebno razkrinkanje tajnega ljubavnega razmerja z ozirom na predstoječe nadomestne državnozbornske volitve je naše liberalce silno neprijetno dirnilo. Niso pričakovali, da bo njihov zaveznik, blebetavi „Štajerci“ na tako neroden in nepolitičen način začel propagirati kandidaturu liberalnega kandidata Kaca. Računali so po sebi in domnevali tudi pri surovem in neotesanem glasilu štajerske nemškutarije več finese pri političnih kravjih kupčijah in več zvitosti pri raznih ovinkarijah, a motili so se. Pobratim „Štajerci“ jih je pustil popolnoma na cedilu. „Štajerčeve“ politične zmožnosti ne presegajo onih, ki jih ima nemškutarski ptujski šnopsar. To bridko razočaranje je pa spravilo že itak ne ravno brihtne liberalce v silne škripce. Kako iz zagate, da ne bodo doživeli pri volitvah v dosedaj liberalni domeni katastrofalnega poraza. To vprašanje drhti momentano na ustnah vseh liberalnih matadorjev.

In šli so na delo. A kakor je navada, da ga človek, kadar je njegova notranjost razburkana in nemoralno razpoložena, pokida, tako se je zgodilo tudi našim liberalcem.

Kakor kužki poparjeni so v svojem zagovoru na naše obsodbe medlo in zmedeno odgovorili, da se jochemo po štajercijanskih glasovih, brez katerih si ne upamo zmagati, ter da nas vodi pri v našem protiliberalno-štajercijanskem boju samo bleda zavist. No, no, le počasi, gospodje! Brez vsakega patosa konštatiramo tukaj samo dvoje.

Za nami stoji dovolj zdravega in dobrega ljudstva, zato ne maramo izprijenih in izkvarjenih štajercijancev, ki jim je po večini idol — šnops, duševna hrana pa zaručani in brezmiselni „Štajerci“. Nemškutarska pajdaštvo hvaležnega in veselega sreca odklanjamo, in ga radevolje privoščimo gnilemu, v brezmejnem egoizmu se potapljajočem liberalizmu, ker upoštevamo v polni meri znani pregovor: Gliha vkup štriha.

Ravno tako pa tudi cenimo naše narodne in verske svetinje mnogo previsoko, in nočemo brezpogojno nobenega stika z odpadlo nemškutarijo, ki je izdala svojo materinščino in vlačí v blato naše verske svetinje. Naši cilji so tako vzvišeni, da ne smemo niti za

hip omadeževati pota, ki pelje do njih. Zato moramo vedno in povsod pobijati ljudi, ki so izruvali iz svojih srec vsa boljša in idealnejša čustva, in vise samo še na mrzli materiji. Vse drugače je v tem oziru pri naših liberalcih. Verskemu prepričanju so že od nekdaj dali slovo, in njihovo narodnjaštvo bazira na sebičnih nagovorih in nagibih materialističnega svetovnega naziranja, ki zamore navadno vsako plemenitejšo čustvovanje in vdejstvovanje — primer: slovenska obstrukcija in trije milijoni kron — zato je njihov konkubinatski štajercijanstvom popolnoma umeven. Protiverski boj, ki je itak glavna gonilna sila nemškutarsstva in svobodomiselstva, tvori prvo močno vez, strankarski in osebni egoizem prepodi vse pomisleke in predsodke glede narodnega momenta, in popolno pobratimstvo je gotovo.

Bolj kakor to bo pa zanimalo našo javnost, da je „Narodni Dnevnik“ v svojem zagovoru od dne 8. t. m. indirektno priznal, da bodo štajercijanci tudi volili novo politično zvezdo Kaca Malobesednega. — „Narodni Dnevnik“ namreč priznava, da se celjski liberalci pehajo za glasove onih volilcev v Ježovnikovem volilnem okraju, ki jih je klerikalna (!) grabežljivost (!) in nemarnost (!) zrinila svoj čas v nemškutarski tabor.

To je vendar dovolj jasno. Sicer so trditve, zakaj postanejo gotovi ljudje nemškutarji, kakor jih servira „Narodni Dnevnik“ svojim čitateljem, zlobna zavijanja in nesramno obrekovanje, na kar pa na tem mestu ne bomo odgovarjali. Za nas je sedaj veliko bolj važno in za vsakega slovensko- in krščansko-čutečega volilca gotovo odločilnega pomena, da je „Narodni Dnevnik“ take odkrito povedal, da se trudi liberalna stranka s polnim parom za pomoč nemškutarije.

Kac je kandidat liberalno-nemškutarske zveze, to smo dokazali brezdvomno na podlagi „Štajerca“ in „Narodnega Dnevnika“, to stoji! Seveda si bomo mi to prijateljstvo dobro zapomnili in ga po naši časni-karski dolžnosti vedno primerno osvetljevali; še bolj si bodo pa to sramotno zvezo zapomnili naši vrli volilci, ko bodo dne 4. julija t. l. pomedli z vsó to zalego.

Hofrat Ploj in Mažari.

Ljudska prislovica pravi: „Čudna so pota božje previdnosti.“ Se bolj čudna pa so pota hofratove

politike. Že dosedaj smo imeli mnogokrat priliko, da smo primerno osvetlili politično kameleonstvo našega hofrata, ki se štuli med opozicionalce, med tem ko ga srce vleče k vladnim jaslim in tudi z dejanjem dan za dnem dokumentira, da je le ponižen sluga sedaj gospodujočega nemškega režima, kateremu se ne sme nikdar in nikjer zameriti.

Sedaj, po volitvah na Ogrskem, je prišlo na dan neko novo politično nagnenje hofrata Ploja, njegova ljubezen do sedaj gospodujoče klike na Ogrskem.

Nasproti nekemu poročevalcu židovske „Neue Freie Presse“ se je izrazil Ploj z ozirom na izid volitev na Ogrskem med drugim tudi tako-le:

„Stranka (vladna) bo v položaju uveljaviti glavne točke svojega programa: ohraniti prave temelje nagodbe iz leta 1867 v svrhu, da s tem postavijo na pošteno bazo odnošaje med obema državama polovicama. Ako dogodke presojava s tega stališča, potem moramo biti z izidom volitev samo zadovoljni. Zlasti pa izražam nado, da je sedaj odprta pot, ki vodi k sporazumljenju glede nagodbe s kraljevino Hrvaško in nudi Hrvaški možnost mirnega, narodnega, kulturnega in gospodarskega razvoja.“

Ta izjava je veleznačilna in z bengalično lučjo osvetljuje tajne sile, ki vodijo hofratovo politiko.

Kakor smo v našem listu že ponovno poročali, so se vršile volitve pod Khuenovim režimom v znamenju najhujšega nasilja. Nobeno sredstvo sedanjim ogrskim mogotcem ni bilo preslabo in prepodlo, samo ako jim je pomagalo do zmage. Najhujši pritisk na priprostega kmeta, podkupljevanje in goljufija, nasilje in vojaški bajonetki, ki so zabranili zavednim slovaškim in romunskim kmetom dostop na volišče, poboji in umori raznih narodnostnih volilcev, to so pripomočki, s katerimi se je povspel grof Khuen do svojih triumfov. Vsak pošten politik, ki ljubi ljudstvo in spoštuje njegovo voljo, mora obsojati tako početje. Zlasti vsi slovanski poslanci so edini v ogorčenju nad nasilnim načinom, ki ga je prakticiral Khuen in njegova klika, posebno ker so najbolj hudo prizadeti ubogi slovaški kmetje. Drugačnega mnenja je pa hofrat Ploj. On se raduje teh Khuenovih zmag in si obeta od njih marsikaj dobrega.

Še drugo kuriozitetó vidimo v Plojevi izjavi. Khuenove zmage na Ogrskem se vesele v Avstriji samo nemški liberalci. Njihova glasila kar prekipevajo veselja, ker upajo, da se povrne na Ogrsko De-

PODLISTEK.

Kulturni pomen Slovanov.

Dr. Karol Krumbacher, slavni bizantinist v Monakovem je pred kratkim umrl. Bil je pisatelj zgodovine bizantinskega slovstva, ustanovitelj in urednik časopisa „Byzantinische Zeitschrift“ in zbornika „Byzantisches Archiv.“ Akoravno Nemeec je pa bil Slovanom precej naklonjen. V svojem delu „Populäre Aufsätze“ razpravlja marsikatero zanimivo vprašanje, posebno nas zanima, kako on kot Nemeec piše o nas Slovanih, in kako nas zna spoštovati.

V naslednjem podamo bistvo njegovih izvajanj. Velike važnosti za današnji čas je študij slovanskih jezikov. Kdor se ni naučil enega teh jezikov ali kdor sovraži slovanstvo kot tako in se vsakemu vplivu opira, ta ne more več pregledati in prav upoštevati zgodovinskih dejstev, ne verske in socialne struje, ne slovstvenega in umetniškega delovanja. Temu se v takih slučajih godi, kakor polslepemu človeku brez vodnika. Ker je slovanstvo zlasti današnji čas tolike važnosti, bilo bi dobro, da se Neslovan priučí vsaj enemu slovanskemu jeziku.

Kakor je za olikanca potrebno znati vsaj eno narečje romanskih in germanskih jezikov, ravno tako bi bilo umestno namesto napornega študija staroklasičnih jezikov, proučavati moderne jezike — zlasti slovanske.

Potrebno je torej, da se slovansko jezikoslovje bolj upošteva, kakor doslej. Tega ne more nihče tajiti. To veljavo vpeljati, je naloga slovanskega jezikoslovja. Kakor se prouče za germanskim in romanskim jezikoslovjem jeziki, slovstvo in zgodovina teh narodov, tako nas hoče tudi slovanska filologija, katero so Kopitar, Šafarik, Miklosič in Jagič posebno

govorili, uvesti v bistvo slovanskih narodov, obelodaniti njih delovanje posebno na literarnem polju.

125 milijonov Slovanov stoji v Evropi nasproti 130 milijonov Germanov in 112 milijonov Romanov.

Slovani se zopet dele v Ruse z 90 milijonov, Poljake z 17, Srbohrvate in Slovence z 10, Čehe z 8 in Bulgare z 4 milijoni. Jeziki teh narodov se ne razlikujejo tako kakor jeziki germanskih in romanskih narodov, ampak prehajajo polagama drug v drugega. (Germanske jezike lahko primerjamo hribom, ki jih loči visoko gorovje, med tem ko so slovanski jeziki kakor planjava, na kateri se nahaja le tupa-tam zvišen prostor. Trije razlogi nam to pojasnujejo.

Slovanski prarod se je začel razvijati še le pozno v večja plemena in narečja in se je razdelil najbrž še le ob času preseljevanja narodov stalno. Razširjanje Slovanov proti zahodu in jugu se je vršilo po naravnem zakonu, to se pravi, ti narodi so se tako naselili v tuje dežele, da se niso ločila pri tem plemena. Zunanje vezi ne pretrga nikjer ne morje ne visoko gorovje, kakor pri romanskih in germanskih narodih.

Navadno razločujemo tri skupine: Jugoslovane: Bolgare, Srbohrvate in Slovence, — Vshodne Slované: Velike in Male Ruse ali Rusine in Bele Ruse, — in Zahodne Slované: Čehe in Poljake z nekaterimi malimi plemeni.

Ta razločitev se opira na jezikovno in prostorno ločitev slovanskega prarodá; o njegovi zgodovini pa ne vemo nič zanesljivega.

Zgodovina nam spričuje, da je dandanašnja razdelitev nastala vsled verskih vzrokov.

V devetem stoletju se je posebno pričelo krščanstvo širiti med naše narode, ko sta blagovestnika Ciril in Metod prepotovala večji del naših sedanjih slovanskih avstrijskih dežel.

A kmalu, prekmalu je prišel med Slované razpor. Grški razkol je potegnil tudi večji del slovan-

skih narodov za seboj in nastal je boj med katoličani in vshodno cerkvijo, ki traja še sedaj. Ta razpor je potegnil za seboj vshodne Slované in del Jugoslovancev — Bulgare in Srbe, ki so pravoslavni — ostali so pa ostali zvesti sinovi katoliške cerkve.

Ta verska razdelitev se tedaj ne vjema z jezikovno razdelitvijo; kajti Jugoslovani kakor tudi del vshodnih Slovanov so po veri ali katoličani ali pravoslavni. Ta razpor obstoji celo v osrčju eno in istega naroda, ki razjeda in gloda moči, da je gorje. Srbohrvati so po jeziku eden narod, le po veroizpovedi imajo različna imena, in se od mnogih smatrajo za dva naroda. Tako je tudi pri Malorusih, ki so po veri ali katoličani ali pravoslavni in vendar so le en narod.

Ta razpor se pa posebno kaže v pisavi. Pravoslavni Slované — Rusi, Bulgari in Srbi še danes rabijo cirilico, katoličani — Poljaki, Čehi, Hrvati in Slovenci — pa se poslužujejo splošne evropske latinske pisave.

Tretja pa je glagolica, katera ni nikdar prišla do prave veljave; njo so većinoma rabili le Hrvati. Sedaj je omejena samo še na krško škofijo.

Da se Slované ločijo po pisavi, je kriv cerkveni jezik. Pravoslavni se poslužujejo namreč pri cerkvenih obredih le slovanskega jezika, katoličani pa latinskega. Rusini, ki so s katoliško cerkvijo združeni, in pa nekaj hrvaških zedinjencev, rabijo pa še dandanes staroslovanski jezik pri službi božji.

Ta razlika v pisavi in cerkvenem jeziku ste posledici verskega razkola, a ne edini posledici. V istini se kaže ta razlika v vseh panogah življenja in je vkoreninjena v sreca najpriprostejšega kmeta. Ta verska ločitev je postala zelo velikega pomena v političnem in duševnem razvoju. Ona je ključ, s katerim se odprejo zakladi najvažnejših dogodiljav narodne prosvete preteklosti in sedanjosti.

Katoliški Slované so si skozi tisoč let pridobili

akov duh in bo zavlada tam liberalizem, ki bo pomagal) potem na noge tudi tostranskemu frajzinu. Radoste se tudi, ker vidijo, da se ojačuje dualizem, za katerega zore Mažari in nacionalni Nemci, ker daje vsakemu izmed njih krivično premoč in nadvlado v eni državni polovici.

In s tem nemškim frajzinom se veseli hofrat Ploj, o katerem pravijo, da je Slovenec, in kateri je po lastnem zatrdilu konservativec. Naj razume to, kdor more, mi ne moremo. Mi ne moremo drugega, kakor da to indirektno podpiranje nemškonalnih in mažarskih intencij in aspiracij najodločneje obsajamo.

Dualizem je za Slovane Cis- in Translajtanije največje zlo, breme, ki jih žuli že desetletja in jih neusmiljeno tlačil k tlom. Vsi najboljši slovanski duhovi so se od prvega početka borili z vso eneržijo proti tej za nas Slovane pogubonosni tvorbi nemškega in mažarskega liberalnega imperializma. Pa pride hofrat Ploj in podaja roko našim najhujšim sovražnikom in se koplje z njimi v razkošni radosti. Kako naj imenujemo tako početje? Ako ni to izdajstvo nad našim ljudstvom, potem ni nič.

Ljubljanski „Slovenec“ tako-le komentira to famozno izjavo „opozicijskega“ hofrata:

„Posebno zanimivo je, da se dr. Ploj veseli nagodbe iz leta 1867, to je tiste nagodbe, katero so hrvaški poslanci njegovega kluba še leta 1907 strastno pobijali in jo deloma hoteli celo obstruirati, tiste nagodbe, katero zlasti pobija najodločneje iz načelnih razlogov hrvaška stranka prava, in vendar je dvorni svetnik Ploj načelnik Zveze južnih Slavena, v kateri se nalazijo tudi hrvaški pravaši. Kaj poretko oni k navdušenju svojega dunajskega „Obmanna“ za nagodbo, ki je leta 1867 uničila politično samostojnost hrvaškega naroda in ki je bila sklenjena, ne da bi bil vprašan hrvaški sabor? (Tu ne velja noben izgovor več — poslanec dr. Ploj je objavil svojo izjavo s svojim polnim imenom in pridelal še svojo parlamentarno šaržo: „Obmann des südslavischen Verbandes“, podal je tedaj izjavo v prilog Deakovi nagodbi z izrečnim sklicevanjem na šaržo, ki so mu jo naklonili med drugim tudi hrvaški pravaši. Dunajski „Obmann“ hrvaških pravašev se tedaj izraža za Deakove zakone iz leta 1867, ki so s stališča hrvaškega državnega prava neveljavni in udarec v obraz hrvaškemu narodu! Vprašati moramo vsaj poštene pravaše, kaj pravijo k temu početju svojega dunajskega „Obmanna“? Vsi zavedni Slovani pa so edini v svoji sodbi nad slovenskim poslancem dr. Plojem, ki ne klečeplazi samo pred dunajsko, temveč povrhu še pred ogrsko vlado krutega mažarona Khuen-Hedervaryja!“

Vseučeliško vprašanje.

Italijani postajajo nestrpni in že groze vladi, da prestopijo v opozicijski tabor. Iz italijanskega stališča je to bojno razpoloženje, ta nervoznost lahko umevna. Že več kot leto dni rešujejo vlado iz raznih kritičnih zapletljivih in pomagajo vzdrževati nemški režim v dobri veri, da bodo dobili zaslužno plačilo in da se bo uresničila obljuba, ki so jo dobili lansko leto od merodajnih faktorjev, da bo namreč do letošnjega poletja njihovo vseučeliško vprašanje povoljno rešeno. A sedaj je poletje že skoraj tu, oni pa še nimajo fakultete. Nasprotno. Zadeva je mogoče sedaj bolj zamotana kakor kedaj prej. Pri takih razmerah je pač razumljivo, da se polahča italijanske državno-

zbornice delegacije neki nemir in komaj zadrževano ogorčenje.

A vsa zadeva je dalekosežnejšega pomena. Italijanski glasovi so sedanjim dvomljivim vladni večini neobhodno potrebni. Brez njih ne spravi še proračuna pod streho. Zato se polahča nemir in razburjenost tudi vlade in vladne večine. Vladni listi že odkrito govore o krizi, ker bi afront Italijanov prisilil vlado k demisiji ali bi pa spravil na površje par. 14.

Iz vseh teh vzrokov stoji sedaj vseučeliško vprašanje v ospredju parlamentarnega vrvenja. Italijani zahtevajo jasnosti, predno pride v zbornici proračun na dnevni red, ker bodo po rezultatu, ki ga bo dosegla njihova zahteva, uredili svoje votiranje. Vladne stranke, ki se boje za svojega Bienertha, pa hite posredovati in iščejo na vseh koncih in krajih izhoda iz zagate. Včeraj dne 9. t. m. je bilo radi tega v zbornici zelo živahno, a odločitev še ni padla.

Ministrski predsednik Bienerth in z njim vlada stoji brezpogojno na stališču, da se ustanovi italijansko vseučelišče s sedežem na Dunaju. Bienerth je odločno proti Trstu kot sedežu italijanske univerze. Izjavil je celo, da bi odklonitev vladne predloge, in odločitev zbornice za Trst prisilila vlado k skupni demisiji. Odkod ta neizprosna vlada nasproti svojim ljubljencem, ni znano. O tem kurzirajo najrazličnejše vesti, ki se jih pa ne da kontrolirati. Gotovo je samo, da izvenparlamentarni merodajni krogi perhorrescirajo Trst radi iredentistične nevarnosti in pritiskajo na vlado, da se ne vda.

Pod enakim, ali vsaj sličnim pritiskom se je tudi mnenje v gosposki zbornici popolnoma sprevrglo. Med tem ko je še lani ravno gosposka zbornica forcirala rešitev italijanske zahteve in ni odklanjala niti Trsta, je sedaj položaj docela spremenjen. Z vso sigurnostjo se namreč lahko trdi, da bi gosposka zbornica brezdvomno glasovala proti Trstu kot sedežu italijanske pravne fakultete, akoravno bi ljudska zbornica v tem smislu sklepala.

Vladne stranke so zbegane. Nemški krščanski socialci so za Trst, a bi eventualno tudi Dunaja ne odklonili, nemški nacionalci so solidarno proti Dunaju, ker bi se s tem tangiral nemški značaj glavnega mesta, glede Trsta so razcepljeni. Poljaki bi šli pa z vlado. Pri takih zmedah je seveda udomačeno, da se rodi brezštevilo posredovalnih predlogov, ki so pa navadno nesprejemljivi, ali pa pomenjajo samo zavlačevanje, ne pa kako saniranje in rešitev iz te krize. Tako tudi sedaj. Eni so predlagali kot sedež Mödling pri Dunaju, drugi Rovereto, tretji Gorico, četrti zopet izpraševalno italijansko komisijo za italijanske juriste na dunajski univerzi, in še drugi predlogi so se že stavili, a za sedaj je vsa zadeva še in suspensio in gotovo še nekaj časa ostane.

Naše stališče v tem oziru je znano. Krije se popolnoma s sklepom Narodne zveze, ki zahteva junktim med slovenskim in italijanskim vseučeliščem. Naši poslanci so v tem oziru tudi vestno na delu. — Poslanec Gostinčar je včeraj dne 9. t. m. v proračunskem odseku že pričel govoriti in bo svoj govor nadaljeval, ko bo čez kakih štirinajst dni proračunski odsek zopet pričel imeti seje. Prepričani smo, da bo akcija naših poslancev, oprta na zaupanje slovenskega ljudstva, imela popolen vspeh.

Ako se to ne zgodi, potem zadene krivda naše liberalce, ki že zopet na vse kriplje intrigirajo in paktirajo.

„Slovenec“ od dne 9. t. m. brzojavljajo iz Dunaja:

Za zgodovino zavzema prvo mesto slovstvo slovenskih narodov. Rusi so na tem polju mojstri v tlelih npravnih vsebini in dobre psihologije. V njih opisujejo življenje / mogotcev, kakor tudi nižjih slojev, kmetov, da celo delavcev s tako natančnostjo, da jih lahko občudujemo.

Resno, da celo preresno optimistično življenjsko naziranje in jasnost v mišljenju / skoraj v vseh delih, to so vrline, ki so jim pridobile vzvišeno mesto v svetovnem slovstvu. Z njimi so pokazali, da oni lažejo, ki govore, da so Slovani glede mišljenja in npravnosti manj vredni od drugih narodov. Dela Puškina, Tolstoja, Gončarova, Turgenjeva, Dostojevskija, Čehova, Gorkija so dela, ki kažejo v pravi luči nove Rusije podobo in so vzorci duševnega razvoja našega časa.

Njim na strani stoje Poljaki in Čehi z velikimi pesniki — Sienkiewicz, Vrhlicky. Seveda jih slava zveni zaradi mogočnih Rusov.

Nedosegljivih prednosti imajo / narodne pesmi Slovanov, posebno Rusov in Srbov. Ako pridejo Slovani v tuje dežele in zapojo na tujih tleh / narodne pesmi (na primer: Lurd, Marijino Celje), kako strme poslušalci-tujci, ki sicer besed ne razumejo, a napev jim seže globoko v srce.

Marsikdo je primoran reči in zdihniti pri sebi: O, ko bi bilo tudi nam dano imeti take v srca in mozek segajoče napeve, kako bi jih gojili! Ako ima narod take pesmi, mora tudi v sebi hraniti večji zaklad, čistost srca! Kajti le čistemu srču je mogoče, take krasne glasove peti in s tem povečevati svoj narod!

Z občudovanjem jih poslušajo in le težko se ločijo od njih. Ali ne raste s tem narodu ponos?

Umetništvo so dobivali Slovani do zadnjih časov od tujcev. Bizantinski in drugi orientalski narodi, Nemci in Italijani so jim dajali svojo umetnost. Pa tudi ta umetnost je za zgodovinarja posebne važ-

„Hofrat Ploj je z Zvezo južnih Slavena zbežal in zdaj agitira zoper slovensko stališče v vseučeliščnem vprašanju pri vseh strankah, zlasti pa hujška Čehe. Mladočehi so potegnili z njim, kakor vedno pa so ostali Slovencem zvesti češki agrarci in radikali. Slovenski klub gre, zaupajoč v svojo moč in naslanjajoč se na slovensko ljudstvo, odločno v boj zoper vladno in nemško namero, ki se ji je pridružil vladinovec Ploj, da pripomore Lahom do fakultete in pokoplje na nedogleden čas slovensko vseučelišče. Slovenski klub bo storil svojo dolžnost, da to prepreči in osramoti izdajalce!“

Za interese rudarjev.

Trbovlska premogokopna družba grozi z odpustom več sto delavcev; produkcija premoga se je morala namreč zelo omejiti vsled slabe konjunktore, vsled mile zime itd. Sedaj pa še grozi konkurenca češkega premoga, ker premogovi magnati v Reichenbergu zahtevajo znižanje tarifov na državnih železnicah, da morejo konkurirati s pruskim in šleskim premogom, ki je vsled avtomatičnega znižanja tarifov po podržavljenju severnih železniških prog prodrl že v alpske dežele.

Socialdemokrati delajo v državnem zboru za interese severo-čeških premogovih baronov; za stvar se zanimata od slovenskih poslancev Povše in dr. Benkovič, ki sta že skupno napravila več korakov v tej zadevi. Pri zadnji seji železniškega odseka je dr. Benkovič interpeliral železniškega ministra, potem je bila skupna seja raznih alpskih poslancev, sklicana od poslancev dr. Benkoviča in Povšeta. V tej seji se je po daljši debati izvolila deputacija, ki naj gre k železniškemu ministru, zahtevati pojasnil.

Ker ob dogovorjenem času nekaterih v ta odsek izvoljenih poslancev (Hribar in drugi) ni bilo na Dunaju, sta šla poslanca Povše in dr. Benkovič danes k železniškemu ministru, ki je dal povsem zadovoljiva pojasnila in obljubil, da pri eventualnem znižanju tarifov hoče ščititi premogovo produkcijo alpskih dežel; dalje je rekel, da je on sploh zoper znižanje tarifov in da se hoče zoperstavljati vsakemu znižanju v korist le ene skupine producentov.

Če bo njegov vpliv dovolj močen? Tudi ministrstvo za javna dela nasprotuje znižanju tarifov samo za češki premog.

Politični pregled.

Državni zbor.

Seja 8. junija.

Zmaga opozicije. — Dr. Korošec v predlog sprejet.

Začetkom seje je odgovarjal ministrski predsednik baron Bienerth na interpelacijo dr. Korošca in tovarišev glede uporabe vojaštva pri ogrskih volitvah.

Odgovor je bil nepovoljen in ni zadovoljil niti vladnih strank, zato je dr. Korošec koncem seje predlagal, naj se v prihodnji seji otvori debata o odgovoru ministrskega predsednika.

Ta predlog je bil z glasovi opozicije proti glasovom vladnih strank sprejet.

Manjši zakonski načrti.

Razun tega je bilo na dnevnem redu današnje seje več manjših zakonskih načrtov, ki so bili vsi po kratki debati sprejeti.

zaklade prosvete od sosednjih narodov in so se tem nekako prilagodili; pravoslavni pa so se prilagodili v vsem, v slovstvu, umetnosti, državnem pravu, šegah in navadah Bizantincem in Rumuncem, in tvorijo dandanes vez zahodne in vshodne kulture.

Ker ima zgodovina, jezik, slovstvo in umetnost Slovanov toliko mičnega in zanimivega, je študij teh jezikov važen, posebno še radi tega, ker so ti narodi prišli s sosednjimi dostikrat v dotiko. Od njih so dobili, njim so pa tudi dali svoje besede, kakor nam še zdaj spričujejo tujke v nemščini.

Politična, cerkvena in socialna zgodovina Slovanov je tako zelo zvezana z zgodovino vseh evropskih narodov, da brez nje ni mogoče dobiti natančnega pregleda preteklosti, zgodovine srednje in zahodne Evrope. Jezik, šege, navade in način bivanja nekaterih južnih in vshodnih Slovanov so velikega pomena skoraj za ves nemški srednji vek.

More tedaj zgodovinar, ki noče ničesar o Slovanih vedeti in se njih vplivu kolikor mogoče zapira, z mirno vestjo trditi, da je spoznal natanko razvoj nemškega naroda in primes tuje krvi? More z gotovostjo zagotavljati, da niso vplivali Slovani v marsičem na sosednje narode?

Da se je tedaj zanemarjala tako dolgo zgodovina Slovanov na visokih in srednjih šolah, da so se Slovani imeli za ljudi nižje vrste, temu so kriva, le kratkovidnost, nevednost, neizrekljiv napuh in kaznjiva udobnost od strani Neslovanov.

Ako pretehtamo vsestransko vrednost zgodovinskih dejstev, spoznamo, da so ravno ta, najtežja vprašanja učenjaške prakse in pedagogike, o čemur se bodo vedno prepirali.

Zgodovinska dejstva se že radi tega ne morejo prav upoštevati, ker tu prevladuje več ali manj domoljubni duh; tako tudi nacionalne dogodke. Pa tudi v svetovni zgodovini si še ni priborila zgodovina Slovanov veljave, ki ji gre.

nosti; kajti, kar so oni dobili, so po svoje nadalje razvijali.

Še-le v novejši dobi so začeli Rusi, Poljaki in Čehi tekmovati z Romani in Germani.

Posebno nadarjenost kažejo Slovani za godbo. Ta ima čisto narodni značaj. Ona posreduje med zahodom in vshodom, kaže se ne samo v narodnih, ampak tudi v umetnih pesmih. Največja slovanska godbenika sta Glinka in Čajkovsky.

Pa tudi koristi / daje študij slovanskih jezikov. V začetku 19. stoletja se je dokazalo, da so indogermanski jeziki nastali iz enega jezika, da so si tedaj sorodni. Ker so pa nekateri jezikoslovci pri tem študiju slovanske jezike čisto zanemarjali, niso mogli priti v marsičem do pravega rezultata.

Pokazalo se je vedno bolj in bolj, da so slovanski jeziki neobhodno potrebni, ako se hoče vršiti primerjanje indogermanskih jezikov s pravim vspehom. Brez njih ni mogoče priti do zaželjenega cilja. More sedaj jezikoslovec trditi, da slovanski jeziki niso potrebni?

Iz tega sledi tedaj, da se morajo jezikoslovci priučiti vsaj enemu slovanskemu jeziku; kjer se podučuje indoevropsko jezikoslovje, naj se tudi skrbni, da se bodo predavali vsi najvažnejši jeziki, katere krasne dragoceni spomeniki iz raznih dob in ti so: indijski in iranski, grški in latinski, germanski in slovanski. Ti vsi so neobhodno potrebni za plodonosno delovanje primerjanja indogermanskih jezikov.

Težke slovanske jezike se je ravno š pomočjo primerjanja z drugimi indoevropskimi jeziki lažje učiti. Ta veda nam daje razmerje slovanskih glasov, oblik in besed z onimi drugih narodov in s tem zgubijo slovanski jeziki svojo odtujenost, katera pogosto straši Neslovana, da se ne uči teh jezikov. Oni dobijo pogum, ako vidijo, da se nahaja za besedami mnogih soglasnikov ljubka znamka.

(Dalje prih.)

Sprejelo se je zakon, ki zvišuje takozvani ekstenčni minimum in določuje, da je plača od 2000 K in penzija od 1200 K eksekucije prosta. Nadalje se je sprejel zakonski predlog o prelomitvi pogodbe, ki postavlja delodajalca in delojemalca na enako stališče in odstranjuje nekatere zastarelosti.

K tej točki je govoril tudi dr. Krek, ki je povedal marsikaj zanimivega iz zgodovine tega zakonskega načrta.

Seja 9. junija.

Dr. Korošec govori.

Kot prva točka dnevnega reda je razprava o odgovoru ministrskega predsednika.

Prvi je dobil besedo dr. Korošec.

Protestiral je proti uporabi avstrijskih čet pri ogrskih volitvah radi tega, ker se je s tem pomagalo najhujšim nasprotnikom splošne in enake volilne pravice k zmagi proti pristašem splošne in enake volilne pravice, kliki plutokracije in aristokracije, ki vlada na Ogrskem v škodo Ogrske in dinastije. Znan je, da v nobeni deželi ni aristokracija tako zagrizena proti dinastiji, kot je na Ogrskem, kjer je aristokracija izrečna sovražnica dinastije. Tudi z dinastičnega stališča je torej obsojati, da se pomaga klički, ki zastopa le interese plutokracije. Uprav ogorčenje mora izzvati, da se na pomoč taki klički pošilja sinove Avstrije.

Nato je podal dokaze, da so bile avstrijske čete rabljene proti narodnostim za vladno stranko, posebno da se je porazilo slovaško stranko.

Navajal je dokaze očividcev, ki so se pripeljali nalašč na Dunaj, da dajo poslancem informacije.

Govor je napravil velikanski vtisek in je bil živahno aklamiran.

Za dr. Korošcem, o čegar govoru obširno poročajo vsi nemški listi, je govorilo več govornikov, ki so vsi ostro prijemali vlado, ker je poslušna dekla nasilnih ogrskih mogotcev.

Govorili so med drugimi češki katoliško-narodni poslanec Šramek, socialna demokrata dr. Renner in Dascynski, češki agrarec Hyrš in drugi.

Po tej zanimivi debati je bilo sprejetih par manjših zakonskih predlog in je bila potem seja zaključena.

Prihodnja seja danes dne 10. t. m.

Na dnevnem redu današnje seje je proračun.

Proračunski odsek.

Proračunski odsek je razpravljal o finančnem ministrstvu.

Poslanec dr. Korošec je poročal o tobačni upravi, pri tem se je zavzel toplo za tobačno delavstvo in tudi paznike in poslovodje. Priporočal je, da se vlada in tudi tobačna uprava ozira na spomenice delavstva.

V tem smislu je govoril tudi Gostinčar, ki se je zavzel posebno za to, da skrbi država za stanovanje tobačnih delavcev. Urediti je tudi razmere požarnih čuvajev in paznikov ter poslovodij v smislu njih zahtev. Urediti naj se končno razmere zdravnikov v tobačnih tovarnah v tem smislu, da se jim nastavi stalno in se jim prizna stališče kakor drugim akademično izobraženim uradnikom. Isto naj se da tudi zdravnikom pri salinah.

Gostinčar je zahteval tudi, da se starim delavcem v Idriji zvišajo provizije.

Za tobačno delavstvo se je zavzel tudi poslanec Šramek.

Poslanec Gostinčar je poročal tudi o upravi salin in o najvišjem računskem kvorvu.

Vseslovanski kongres.

List „Dnevnik“ v Sofiji je priobčil članek, podpisan od Bobčeva, predsednika pripravljalnega odbora vseslovanskega kongresa, v katerem se glasi:

„Kongres obeta popolen vspéh, ker se omejuje na kulturni in gospodarski program, ne da bi zasledoval politične cilje.“

Kongres, ki je nadaljevanje praškega kongresa iz leta 1908, bo deloval po programu, izdelanem v Petrogradu od izvrševalnega odbora. Od gotovih otomanskih in nemških krogov izraženo pomanjkanje zupanja napravlja neprijeten vtis. Slovani se ne razburjajo, ako se otomanizem in germanizem prizadevata, s prosvetnimi manifestacijami pospeševati razvoj in napredek svojih ras.

Jugoslovane veseli razvoj mlade Turčije, ker so prepričani, da se tudi oni okoristijo s prosvetnim in narodnim razvojem slovanskih elementov v Turčiji. Kongres ne bo demonstracija proti nikomur, bo le priprost, miren in korekten sestanek slovanskih narodov.

Kar se tiče onih Slovanov, ki se kongresa ne udeležijo, ker menijo, da mora priti na slovanskem kongresu do sporazuma, glede političnih in plemenskih razmer, se isti motijo, ako tako postopajo; kajti ravno potom sestankov in shodov se prihaja na pot takih sporazumljenj. Kongres dokaže, da so Slovani faktor prosvete in miru.“

Ministrske penzije.

V proračunskem odseku je predložil finančni minister zaznamek vseh penzij, katere uživajo bivši ministri. Ta zaznamek je vsled tega zelo interesanten, ker se iz njega razvidi, da samo dva, v poslednjih letih penzionirana ministra, namreč Začek in dr. Schreiner, dobivata zakonito normalno penzijo.

Skupna svota teh ministrskih penzij znaša 727.000 kron.

Sest bivših parlamentarnih ministrov dobiva po 16.000 K na leto, in sicer ministri: Ebenhoch, Derschatta, Pacak, Prade, Prašek, Abrahamovicz.

Uradniški ministri dobivajo višjo penzijo.

Penzije posameznih ministrov znašajo: Unger 20.000 K, Chlumecky 12.000, Zaleski 20.000, Windischgrätz 8000, Madeysky 20.000, Glanz 17.000 K, Baernreither 14.000, Latour 20.000, Jedrejowicz 8 tisoč K, Kast 8000, Thun 8000, Chlendowsky 20.000, Böhm-Bawerk 20.000, Giovanelli 20.000, Koerber 20 tisoč K, Welsersheimb 24.000, Wittek 20.000, Kosel 20.000, Bylandt 24.000, Randa 20.000, Auersperg 24 tisoč K, Pacak 16.000, Guttenberg 20.000, Kuenburg 20.000, Beck 32.000, Fort 20.000, Klein 24.000, Korytowski 26.000, Marchet 24.000, Gessmann 20.000, Derschatta 16.000, Prade 16.000, Ebenhoch 16.000, Fiedler 20.000, Prašek 16.000, Abrahamovicz 16.000, Braf 18.960, Začek 8000 in dr. Schreiner 8000.

Ti gospodje morejo biti z vspehi svojega ministrovanja zadovoljni. Ali so pa tudi davkoplačevalci, to je drugo vprašanje.

Iz teh podatkov tudi prav lahko razumemo, zakaj se gotovi ljudje tako zelo pehajo za ministrskimi portfelji.

Ruski konzulat v Pragi.

Ruski konzulat v Pragi prične te dni svoje delovanje. Za konzula je imenovan gospod Šonkovskij, ki je že pretekli torek prispel v Prago, da uredi vse potrebno za ustanovitev urada.

Kralj Peter odstopi?

V Belgradu se veliko govori o tem, da kralj Peter, ki se je vladanja naveličal, odstopi. Jeseni se baje skliče velika skupščina, da odloči o prestolonasledstvu.

Fabrikacija bomb v šoli.

List „ABC“ poroča iz Saragose:

Prebivalci vasi Puebla Daljuicen so skušali napasti šolo pod pretvezo, da se tamkaj deli anarhističen pouk. Učitelji so toliko časa s strelji iz revolvrja zadrževali množico, dokler ni prišla meščanska garda in je oblegane učitelje rešila pred ljudskim linčanjem.

Je-li irredentizem resno gibanje?

Vsemonim, ki menijo, da so pri irredentističnem gibanju udeleženi samo „otroci“, dajejo izbornega odgovora dejstva iz najnovejših časov — dogodki v Italiji. Tega mnenja je tudi praška „Union“, ki opozarja na sedanje demonstracije na vseučiliščih v kraljestvu, in pa na demonstracije in izgrede povodom ekspedicije v Marsalo k Garibaldijevemu spomeniku, na čegar vzhodu je nek tržaški dijak naravnost srdito govoril v irredentističnem smislu. Dalje omenja praški list huih demonstracij v Neapelju.

Veleskarakteristično pa je pri tem vedenje italijanskih oblasti. Pošiljajo proti demonstrantom nekaj vojakov, ki naj zabranjujejo, da ne pride ravno do najhujšega, n. pr. do napadov na kak avstrijski konzulat. Sicer pa se italijanske oblasti omejujejo na svoje znano „korektno stališče“. Skrbe za „red“, ali za ves svet ne bi storile kaj, kar bi jih spravilo v navskrižje z javnim mnenjem, ki simpatizuje s tem gibanjem.

Vse to jasno priča, da je irredentistično gibanje nevarno in postane za naš jug lahko usodepolno, ker dobiva vedno novega netiva od gotovih strani, ako ne bodo naši vodilni krogi s trezno in dalekovidno politiko okrepili Jugoslovane, in se tako zavarovali pred vsakim presenečenjem.

Südmarka na begu.

Z drzno silo nadaljuje Südmarka svojo protestantovsko kolonizacijo ob naši jezikovni meji. Njeni kolodovje se delajo vsemogočne in sila korajžne. Ker je zadnja leta Südmarka v svoji naselbini v Št. Ilju naselila izključno same nemške protestante iz rajha, se je začelo tudi nemškim krščanskim socialcem svitati, ter so v svojih listih odločno obsojali korupejio Südmärke.

Najbolj odločno je prijemal njeno protestantovsko delo „Linzer Tagblatt“, glasilo krščanskih socialcev na Gornjem Avstrijskem. V decembru 1909 je priobčil ta list članek, v katerem jasno osvetljuje, na kak način deluje Südmarka in njeni propagatorji za losvonromovsko idejo in za širitev protestantizma. „L. V.“ je v tem članku povedal Südmarki toliko bridkih resnic o njeni korupejio, da je vodstvo društva vložilo proti listu tožbo.

Dne 9. t. m. se je vršila končno sodna razprava pred porotnim sodiščem v Lincu. Pa kakor se zadnji čas drži Südmärke smola, posebno pri njenem delu v Št. Ilju, tako je imela nesrečo tudi pred sodiščem. Namesto da bi tožila odgovornega urednika, je vložila tožbo samo proti voditelju tiskarne. Akoravno je ta izjavil, da prevzame vso odgovornost, je Südmarka vendar zbežala in tožbo umaknila. Sodišče je obtoženca oprostilo, in Südmarka mora plačati velike sodnijske stroške. Zanimivo je, da je pred obravnavo Südmarka zanesljivo upala, da bo „Linzer Volksblatt“ obsojen, a sedaj pa taka regimentna smola.

Naše čitatelje bode gotovo zelo zanimalo nekaj citatov iz „Linzer Volksblatta“.

Ta list piše: „Kateri katoličan more še nadalje z mirno vestjo biti član Südmärke?“

Kateri katoličan je še tako neznačajen, da bi z mirno vestjo gledal, kako se denar katolikov uporablja za lastno ugonobitev? Za denar katol. kmeta se pošiljajo protestantovski pastori v Nemčijo, da spravljajo tuje protestantovske kmete v Avstrijo. Nadalje je „L. V.“ pribil: „Südmarka“ ni narodno-obrambno društvo, ampak politično bojno društvo, ki o naseljevanju katoliških kmetov noče nič slišati.“

List je zelo ostro kritiziral korupejio, ki je glavno vodilo losvonromovskega in protestantovsko-švabskega naseljevanja, ter je klical svoje somišljenike, naj nikar ne prispevajo več za to društvo.

Südmarkini gromovniki so z vso gotovostjo računali na to, da bo list „L. V.“ obsojen. Ko pa je zagovornik dr. Mayer tekom razprave predložil o inkriminiranih trditvah dokaz resnice, tedaj se je korajža Südmarkinih zastopnikov naenkrat spremenila. Vrgli so puško v koruzo, ker so se bali, da bi zagovornik pred vso javnostjo z natančnimi podatki dokazal delovanje Südmärke. Prav je imel pastor Albani, ko je rekel v Ljubnem, da pri naselniškem delu Südmärke vlada sam šund in korupejia.

Tako je enkrat tiranstvo nemške protestantovske in losvonromovske propagande dobilo pred sodnijo občuten udarec. Iz te zanimive sodnijske obravnave pa so nemški krščansko-socialni krogi menda tudi spoznali, da Südmarka ni toliko društvo za razširjanje nemštva, kot propagator protestantizma.

S to obravnavo se je tudi nekako ubilo nadaljno prodiranje Südmärke. Pošteni Nemci se ji zoperstavljajo, ker širi protestantizem. Mi katoliški Slovenci pa se borimo s pomočjo „Slovenske Straže“ proti njej, najhujši sovražnici katoliškega in slovenskega imena.

Raznoterosti.

Stajerski dijaki, združeni v štajerskem pododboru Slovenske dijaške zveze, nameravajo letošnje počitnice aranžirati več ljudskih prireditvev s predstavi, petjem, godbo itd., zato naj blagovolijo tisti, ki žele kako tako prireditve, to nemudoma naznaniti, da se zamorejo prireditve pravočasno krajevno in časovno razdeliti. Nekateri gospodje so izrazili tudi mnenje, da bi marsikdo podaril našemu pododboru knjige iz svoje knjižnice, ako bi pododbor poslal njemu na dom kakega dijaka, ki bi primerne knjige odbral in eventuelno v zahvalo njegove knjige uredil. Zato se naj blagovolijo tudi omenjeni rodoljubi nemudoma priglasiti, da zamoremo pravočasno delo razdeliti. Priglasiti se je v obeh slučajih pri med. Ludviku Krambergerju, Gradec, Morellenfeldgasse 5, III.

Silno skromni so slovenski liberalni učitelji. Po poročilu „Narodnega Dnevnika“ od 7. t. m. se okrajne učiteljske konference v Celju niso udeležili nemški učitelji. Bili so torej samo slovenski učitelji, kar je menda razvidno tudi iz glasovanja za slovenski poslovni jezik, pri katerem ni bil nihče proti, in vendar — „Narodni Dnevnik“ poroča, da je zadobila letošnja konferenca samo „več ali manj slovensko lice“, in to „več ali manj slovensko lice“ je že izsililo marsikomu vslik: „Tako lepe konference še ne pomnimo“ („N. D.“ od 7. t. m.), in nadučitelj Brinar je čutil potrebo, da je pri zahvali nadzorniku Supaneku poudarjal, da to „ni izraz formalitete, ampak, da prihaja res od srca“. (Ravno tam.) Skromnost je lepa čednost pri naših liberalcih, ki se kar cede narodnjaštva, pa je taka skromnost v narodnem oziru vendar nekoliko prevelika in bi se je lahko otresli.

Na zaupno zborovanje Jugoslovanske Stokovne Zveze v Celju dne 19. t. m. opozarjamo še enkrat; tedaj ne 12., ampak 19. t. m. se vrši to zborovanje, ki bo velevažno za organizacijo delavstva po strokah.

Liberalno distinguiranje. Dne 4. t. m. je bila okrajna učiteljska konferenca v Celju. Pri tej priliki prinaša „Slovenski Narod“ od 7. t. m. sledečo notico: „Pri okrajni učiteljski konferenci za celjski okraj v Celju dne 4. junija je imel seve tudi referat znani vojniški nadučitelj Josip Koschutnik (!) ter se je ob tej priliki izkazal kot eminenten — (žaljive psovke ne smemo ponatisniti, ker bi bili lahko toženi. Op. uredništva.) In take ljudi se na slovenskem štajerskem predlaga za okrajne šolske nadzornike!“ — Tako „Sl. Narod“, ki sedaj slučajno nima vezanih rok nasproti nemštvu in posilnemštvu, ter si lahko upa zajahati radikalno kljuse. Drugače pa „Narodov“ liberalni štajerski bratec, celjski „Narodni Dnevnik“. Štajerski liberalci so se vdinjali z dušo in telesom štajercijanstvu, zato je treba tudi vedno s tem tokom naprej plavati, in v tem smislu svoje „inteligentne“ pristaše informirati. Zato beremo v poročilu o omenjeni konferenci v „Narodnem Dnevniku“ od 7. t. m.: „Na dnevnem redu je bilo nadalje vprašanje o preosnovi učnih načrtov. Glavni referent je bil nadučitelj Koschutnik (!) iz Vojnika. Njegov skrbno in dobro izdelan referat je bil soglasno sprejet.“ Jako značilno in karakteristično za liberalno znanstvenost, kaj ne? Liberalna kritika strogo pedagogičnih vprašanj, je odvisna od momentane politične in strankarske konstelacije. Frazersko svobodomiselstvo res nima nobenih predsodkov.

Nemci ne marajo več za Südmarko. V nemški vasi Wieselsdorf na Štajerskem je nameravala Südmarka v nedeljo, dne 5. junija ustanoviti svojo podružnico. Ker pa tamošnji katoliško misleči Nemci ne marajo za Südmarkin protestantizem, se je zbrala veli-

ka množica poštenih Nemcev, in ni pustila Südmärkinim govornikom, da bi se shod vršil. Potovalni učitelj Hoyer jo je moral žalostno odkuriti. Namera Südmärke, da bi tudi med poštenim kmečkim ljudstvom nabirala za lutrovske propagande ob meji, se je izjalovila. Med krščanskimi Nemci je izgubila Südmärke zaradi svojega pogubonosnega delovanja vsaj vpliv. Tako se bodo Südmärkina drevesa sčasoma posušila. Korupcija in falotstvo še nikdar ni imelo sreče!

Društveni dom v Trbovljah lepo napreduje; kmalu bo pod streho. Zadrugi, ki še nimajo združnih knjizic, jih v najkrajšem času dobe. Če bo le mogoče, se otvoritev Društvenega doma že letos vrši.

Rosegger — mariborski častni občan. Mariborski mestni svet je v seji dne 8. junija na predlog ravnatelja dr. Schmidta imenoval znanega nemškega pisatelja Petra Roseggerja za častnega meščana. V predlogu se glasi, da si je Rosegger z dvamilijonsko šulvereinsko ustanovo pridobil za vesoljno nemštvo velikanskih zaslug. Mi dvomimo, da bo stari Peter Rosegger z ozirom na naše zanikrno mestno gospodarstvo vesel novega častnega meščanstva.

Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu javlja, da se bodo izpiti iz slovenske stenografije vršili po Narakovem sistemu.

Kako so tilho. Od januarja sem so se ob naši jezikovni meji izvršile v večih zelo važnih občinah volitve v občinske zastope. Naša stranka se je z novimi silami, s pomnoženimi močmi spustila v volilne boje. Dasiravno je imela računati s sila držnim in s Südmärkinih markami podkupljenim nasprotnikom, vendar je izšla na vsej črti kot zmagovalka. Najprvo št. II, Polička vas, Jarenina in potem še lepi naš št. Jakob! Vse te občine (so sedaj v naših rokah. Naši nemškotarski prijatelji so se navadno radi po svojem časopisu široko ustili o vsakem, še tako malenkostnem vspehu. A o teh volitvah pa molčijo kot grob. Polički Reininger vedno rad poroča „Marburgerci“ in „Štajercu“ o svojih imenitno uspešnih „koncertih“, a o porazih, ki se ponavljajo in naraščajo dan za dnevom, si ne upa poročati. Gospodje posilnemei mariborske okolice se bodo še na več sličnih porazov morali pripraviti, radi ali neradi!

Južna železnica in nemški turnarji. Kakor je znano, bo v nedeljo dne 12. junija v Celju velik dirindaj nemških turnarjev. Južna železnica je v to svrhu odredila poseben vlak, ki bo vozil v nedeljo jutro iz Gradca v Celje. Pa južna železnica je v svoji nemški ljubezni šla še dalje. Vozne cene je za udeležence turnarske slavnosti znižala za celih 50%! Kaj hočemo še več! Faktične dokaze imamo, da južna železnica podpira nemškonacionalna stremjenja, in pomaga krepiti moč Nemcev v slovenskih pokrajinah. Nemci dobijo kar čez noč gmojne ugodnosti, nemški uradniki se nastavljajo v slovenskih krajih, pri volitvah v občinske in okrajne zastope voli južna železnica dosledno z Nemci v zahvalo za to, da ji Slovenci nosijo denar. Bo treba močno zaropotati proti takemu pristranskemu postopanju.

Slepci zavoda sv. Otilije v Gradcu so napravili večeraj, dne 9. t. m. svoj izlet v Maribor. Po dohodu so se podali v stolno cerkev, kjer jih je pričakovala nepregledna množica pobožnega ljudstva, ki je s tem pokazala svoje simpatije do ubogih slepcev. Med slovesnim vhomod premilostljivega kneza in škofa v katedralo so zapeli slepi pevci kaj pristrčno M. Hallerjev čveteroglasni „Ecce sacerdos magnus“. Pri pontifikalni sv. maši, ki so jo služili prevzvišeni, so peči P. Griesbacherjevo čveteroglasno mašo „Mater admirabilis“ in kot vlogi „Confitebuntur“ od Wesselacka in „Jubilate Deo“ od Aiblingerja. Petje, zlasti koralno, je bilo ganljivo, izvrstno. Po sv. maši so se podali premilostljivi nadpastir na prižnico ter izrazili svoje veselje nad nenavadnim današnjim obiskom. Potem so s pristrčnimi besedami navduševali do solz ganjene poslušalce po vzgledu božjega Zveličarja, ki je v svojem neskončnem usmiljenju tri slepce ozdravil, za ljubezen do ubogih trpinov. Nato so se zahvalili ravnateljstvu zavoda sv. Otilije za vse dobro, kar je storilo dosedaj za slepce zlasti lavantinske škofije, ter ga prosili njihovega ljubeznivega podpiranja tudi v prihodnje. Končno so opominjali slepce, da naj zapajo v Boga ter potrpežljivo prenašajo svojo telesno sljepoto, ki ni tako bridka in huda, kakor dušna sljepota. Pogoščenje slepih ubožčkov se je vršilo po velikodušnosti milostljivega kneza in škofa in katoliškega gospejnega društva deloma v kn. šk. dijaškem semenišču, deloma pri č. šolskih sestrah. Od dveh popoldne do 7. ure zvečer so bila v stranskih kazinskih sobah razstavljena ročna dela slepcev. Med tem sta razlagala ravnatelj in g. adjunkt v kn. šk. dijaškem semenišču in pri č. šolskih sestrah branje in pisanje slepih šolskih otrok. Ob 5. uri popoldne se je vršil v veliki, v občinstvom natlačeno polni kazinski dvorani zanimiv koncert, ki je krasno uspel. (Med udeleženci smo opazili tudi milostljivega knezoškofa. Koncert sam je bil nekaj nenavadnega in je nudil izvanredni umetniški užitek. Pevski zbor je popolnoma opravičil sloves, ki mu gre, da je v Gradcu najpri ljubljenejši pevski zbor. Peli so krasno in čustveno sveže in čisto, ter z veliko preciznostjo, ki zasluži posebno občudovanje, ako pomislimo, da morejo peti take velike koncerte brez teksta in brez not. Izmed posameznih točk omenjamo triglasni otroški zbor „Pomladni ples“, ki so ga gotovo najfinejši prednašali, in pa težak odlomek iz Haydnovega oratorija „Letni čas“, ki je bil gotovo največja točka. Izmed posameznih glasov omenjamo sopran, ki so bili posebno

čisti in zvonki. Poslušalci so bili naravnost očarani, in so samo obžalovali, da so odpadle nekatere točke.) Ob 8. uri zvečer so se odpeljali razveseljeni ubožčki zopet domov v Gradec. Spremljala jih je velika množica, ki je s tem pokazala svoje vroče simpatije do nesrečnih slepcev.

Liberalni „Dnevnik“ od 8. t. m. je napisal nekaj „glos iz volilnega boja.“ (Ni ravno duhovito šel na delo, a nas zanima to iz priprostega vzroka, ker vidimo, da nam ne more predbacivati nič hujšega, kakor da se otročje-smešno lovi za besedami. V svoji onemogli jezi je krenil drugam. Vsaka številka liberalnih listov prinese kopico laži o raznih osebah, in vsak dan jasneje dokumentira, da se liberalci pri napadih na osebe krčevito drže gesla: Namen posvečuje sredstva. Nočemo še vračati milo za drago. Povemo pa liberalcem enkrat za vselej: Do sedaj še nismo sledili na pot osebnih napadov, ako boste pa nas še izzivali, potem bomo primorani. Povedali bomo marsikaj zanimivega o liberalnem kandidatu, o ponarejenih ključih in o drugih pikantnih intimnostih iz liberalne družbe. Smrdelo bo, marsikoga bo oblivala rudečica in marsikdo bo postal družabno nemogoč, a zahvalit naj se gre vsak k liberalcem, ki nas z neprestanim podlim dreganjem hočejo spraviti na pot osebnih napadov.

O dr. Verstovškemu vedo liberalni listi silno mnogo povedati. Na njegovo izrecno željo nočemo odgovarjati na razne liberalne budalosti. V ilustracijo njihove lažnjive taktike smo pa vendar primorani označiti vsaj eno liberalno laž. „Narodni Dnevnik“ čenči, da dr. Verstovška ne mara v Velenju njegov lastni boter.“ Mislimo, da bo za vsakega dovolj, ako povemo, da sta bila dr. Verstovškova botra gospod Skaza, oče sedanjega spoštovanega velenjskega župana, in pa dr. Lipold, nekdanji župnik in deželni poslanec, ki pa počivata že oba v hladnem grobu.

Liberalno orožje v volilnem boju. Kako je našim liberalcem dobro vsako sredstvo, ako hočejo škodovati svojemu političnemu nasprotniku, in kako ne morejo živeti brez laži, kaže naslednji dopis, ki nam je došel:

P a m e č e p r i S l o v e n j g r a d c u. Po svoji stari navadi si je v številki od 6. t. m. „Narodni Dnevnik“ izmislil debelo laž, da je tukajšnji občinski odbor sklenil neko resolucijo v prid liberalnemu kandidatu Kacu, češ, naj ga, ker je „prepošten človek“, „Straža“ in „Slovenski Gospodar“ ne blatita. Mi Pamečani veletrgovca, veleposestnika in bogataša Kaca premalo poznamo, da bi mogli soditi o njegovi poštenosti; koliko pa omenjeni dopis odgovarja resnici (?) je razvidno iz tega, da je tukajšnji občinski odbor imel predzadnjo sejo dne 17. aprila t. l., ko se nadebudnemu kandidatu „Narodnega Dnevnika“ Ivanu Kacu še v najprijetnejših sanjah menda ni sanjalo, da bi utegnila njega svoj čas doleteti dvomljiva čast, da ga Narodna stranka v objemu s „Štajercem“ postavi za svojega kandidata. Zadnja seja občinskega odbora v Pamečah pa je bila dne 7. junija ob 6. uri zvečer, ko je „Dnevnik“ s svojo larbarijo že zabaval svoje pristaše.

Lepa kultura. Nemškonacionalni listi vedno z velikim apetitom udarjajo po Slovenceh, češ, da nimamo nobene višje kulture, ali vsaj take ne, kot jo ima nemški narod. Če se zgodi kje na Slovenskem kaka nesreča ali poboj, takoj je razširjeno po nemških listih vpitje: Glejte, te divjake Slovence. Nočejo pa nemška glasila tako na široko poročati, če se zgodi kaj škandaloznega med Nemci samimi. V Cmurku so pred kratkim neki ponočni pobalini pokončali nagrobni spomenik bivšega župana Ulza. Spomenik je bil lepo umetniško delo, ki je stalo čez 1000 K. Nesramni zlobneži so ves spomenik razdrli in uničili. Kaj takega se pa med Slovenci vendar ne dogaja. Do grobov naših rajnih goji naš narod globoko spoštovanje. Nemci bodo imeli med svoji še dovolj opravka, da jim pridobijo zadostno kulturo, zato naj drugič lepo molčijo.

Napad nemških apašov na dunajske Čehe. V nedeljo, dne 5. t. m. je napravil češki narodni dom v II. dunajskem okraju izlet v Kagran. Ko je bila zvečer že večina izletnikov odšla, so se prikazali iz bližnjih skrivališč zastopniki nemških apašov z odprtimi noži ter napadli poslednje izletnike in policijo, kateri se je končno posrečilo, odbiti napad. Policija je morala streljati na napadovalce. Pač lepi zastopniki nemške kulture.

Nepristranska justica. Slovenci moramo zopet beležiti v našo zgodovinsko knjigo, kako naklonjena je justica nam Slovanom. Evo kratek dogodek: Na postaji Werndorf, na progi južne železnice, v smeri proti Gradcu, je nastavljen neki železniški uslužbenec z imenom Anton Jančar, kateri je že dalje časa sprt z delavcem Karolom Krautsdorferjem, kateri ga je vedno zasledoval. Ko je dne 24. aprila t. l. opravljaj Jančar službo na progi, ga je nepričakovano napadel s kamenjem Krautsdorfer, ter ga lahko ranil, in kričal nad njim: „Räuber, kroatischer Sauhund, ich muß dich umbringen, ich erschieße dich!“ Zavaljo tega delika je bil dne 2. t. m. pri graškem sodišču obsojen Krautsdorfer na tri mesece težke ječe. Kakor pa posnemamo iz cele sodne obravnave, je bil Krautsdorfer kaznovan le zavaljo tega, ker je napadel uslužbenca Jančarja, ko je bil ta službeno zaposlen na progi in pa zavaljo grozilnih besed: „Ich erschieße dich!“ O psovski „kroatischer Sauhund“ pa se pri sodišču ni nič razpravljalo. Po najnovejšem pa menda ta beseda ni kaznjiva in razžaljiva, ter lahko vsak oholi Nemec to žaljivo in surovo psovko „kroatischer Sauhund“ ali „windischer Sauhund“ zaluča brez pardona Slovanu v obraz. Sodbo o tej nepristranski justici pripuščamo slovenski javnosti.

Bolgarski car v Zagrebu. Dne 7. t. m. zjutraj ob 4. uri se je v Zagreb pripeljal na povratku z Reke bolgarski car Ferdinand. Do 7. ure zjutraj je ostal v svojem salonskem vozu, kjer je tudi zajtrkoval. Nato se je v spremstvu svojega generalnega adjutanta Markova in podpolkovnika Stojanova odpeljal v navadnem izvožku v mesto. Med vožnjo se je prijazno razgovarjal v hrvaškem jeziku z voznikom Hohnjecem. Car si je ogledal stolno cerkev, ter oddal svojo vizitko pri nadškofu dr. Posiloviču. Vizitka se je glasila na ime grofa Murany, pod katerim imenom potuje car incognito. Ker se car izredno zanima za botaniko, si je pred vsem ogledal botanski vrt, kjer mu je dal potrebna pojasnila nadvrtinar Durhanek. Nato si je ogledal car še Maksimir in Tuškanec, ter se vrnil ob 2. uri na kolodvor, kjer je obedoval v tamkajšnji restavraciji. Ob 3. uri se je car odpeljal proti Belgradu. V imenu hrvaške vlade je pozdravil carja na kolodvoru sekijski svetnik Hervoič. Car se je nasproti osebam, ki so imele priliko z njim govoriti, izrazil, da je bil očaran od lepote hrvaške prestolnice. Zanimivo je, da je voznik, ki je vozil carja po mestu, Slovenec, kakor kaže že njegovo ime — Hohnjec. Značilno je tudi, da je car Ferdinand z načelnikom železniške postaje Mototto, govoril samo hrvaško.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nesreča. V sredo, dne 8. t. m. so na Tržaški cesti postavljali nove brzozjavne drogeve. Delavec Alojzij Greiner je poleg drugih nesel težak brzozjavni drog. Greiner je nesel drog v sredini na rami. Ker so njegovi pomagači vsled polzke poti naenkrat drog izpustili, je vsled velike teže Greinerju izpodrsnilo ter je padel. Drog mu je docela zdrobil glavo, ter je bil pri priči mrtev. Ostali delavci menda niso krivi Greinerjeve smrti, ker niso mogli obvarovati njegovega padca. Drogovi so navadno čez 300 kg teži, a to težo morata nositi po dva delavca. Čudno, da erar ponekod tako štedi.

Maribor. (Slovenska in Hrvatska Matica.) Poverjeništvu obeh Matic sta namesto g. prof. Majcena, ki je poverjeništvu zaradi bolehnosti popustil, sprejela gimnazijska profesorja dr. L. Poljanec in dr. Iv. Arneje. Nabiralni poli sta se izložili v papirnih trgovinah Cirilove tiskarne in g. Weixlna. Udnina znaša pri Slovenski Matici 4 K na leto, pri Hrvatski Matici za Slovence (ude Slov. Matic) 3 K, za Hrvatve 6 K, in se vplača tudi lahko pri poverjenikih ali neposredno ali pa po pošti. Dr. I. Arneje.

Maribor. V izložbenem oknu Cirilove tiskarne je razstavljena krasna slika, ki predstavlja za Slovence toli zasluženega vladiko A. M. S l o m š e k a , ki so ga zadnje čase liberalci na nezaligašan način blatili in zasramovali. Slika nam kaže rajnega škofa v doprni podobi v njegovih najkrepkejših letih; v obrazu se zrcali poleg vse dobrohotnosti krepka volja in odločnost; lice ne kaže še tistih bolnih potez, ki smo jih navajeni gledati v običajnih slikah Slomšekovih, ki so posnete po risbi nekoga duhovnika, ki je narisal Slomšekovo podobo kratko pred njegovo smrtjo. Narisal je to sliko koroški rojak tudi na Štajerskem dobro znani akademski slikar v Rožek na Koroškem, Pet. M a r k o v i č , ki se bavi sedaj ravno s preslikovanjem cerkve Sv. Križa pri Slatini. Gospoda Markoviča svojim somišljenikom toplo priporočamo ne samo kot spretnega, v svoji stroki izvrstno izobraženega slikarja, ampak tudi kot sobojevnika prebrano umrlega našega rojaka, nepozabnega buditelja koroških Slovencev, prof. Jos. Lendovskega. Markovičeva zasluga je zlasti, da je prišla nemškutarska trdnjava Rožek po 12letnem boju v slovenske roke, in da se je iztrebil po Gornjem Rožu znani liberalni listič „Korošec“, ki je hujskal in deloma (v Spodnjem Rožu) še hujska skupno s „Štajercem“ ljudstvo proti velezaslužnim vodjem koroških Slovencev Grafenauerju, dr. Brejcu in mons. Podgorecu. Radi tega so nemškutarji in liberalci gospoda Markoviča že dosti napadali in so mu tudi dosti škodovali. — Izstavljena slika je prešla že v last g. prof. dr. Arneje; enake slike škofa Slomška stanejo v dovršenem delu in veliki obliki 100 K, a manjši obliki 50 K; od cene se je g. umetnik zavezal, odstopiti 5% „Slovenski Straži“ v „S l o m š k o v dar“.

Nadepolna (?) mladina. Olike učenec mestnih nemških deklet v Mariboru. V ponedeljek popoldne, dne 6. t. m. je šel tuj duhovnik iz mestnega stolnega župnišča. Srečavale so ga deklice, ki so šle iz šole, med temi dve skupaj idoč. Ena izmed teh je na podstenu (tratoarju) nasproti došlemu duhovniku pokazala o s l a , ne da bi kaj pozdravila! Duhovnik ji reče: „No, was soll denn das bedeuten?“ — na kar je odgovorila: „Tos, hat net inen golten, sondern disen madl“ in je kazala na eno stran, kjer pa ravno ni bilo nobenega dekleta. Nato se je spustila v tek in beg proti stolnici. Tovarišica, povprašana po imenu ubegle deklice, je rekla: „Steiner heisst sie.“ Stara je bila kakih 12 let.

Maribor. V sredo dne 8. junija proti večeru se je po mestu raznesel glas, da gori usnjarska tovarna tvrde Nasko v Melji. Požarna bramba je bila takoj na licu mesta, a ni imela kaj opraviti, ker sploh ni bilo nikakega ognja nikjer. Ker je mnogo mariborskega prebivalstva drlo proti omenjeni tovarni, se je skoraj na nekem naglem ovinku dogodila velika nesreča. Dva biciklista sta na enem kolesu v največji hitrosti vozila proti Melji iz Nagyjeve ulice.

Na omenjenem ovinku sta treščila skupaj z nekim fujakerjem, ki je tudi vozil zelo naglo. Le srečnemu slučaju se imata biciklista zahvaliti, da sta s kolesom vred zletela v občestni plot in nista zašla pod konje. Kolo je popolnoma strto.

Poskušen samoumor. V Dravo je dne 7. t. m. skočil bivši trgovec, 78letni Leopold Kallab. Lončarski pomočnik Josip Majer ga je potegnil iz Drave, na pol mrtvega.

Maribor. Udnino za Slovensko in Hrvatsko Matico je treba plačati do 20. junija.

Maribor. Pismena matura na tukajšnji gimnaziji se je vršila ta teden od ponedeljka do četrтка. Delalo jo je 38 maturantov in 1 eksternist.

Celjske novice.

Južnoštajerska hranilnica v Celju. Računski zaključek za upravno leto 1909 pove, da je upravni odbor poleg drugih podpor dovolil: za godbeno društvo v Celju 300 K, podružnici sv. Cirila in Metoda v Celju 500 K, obrambnemu skladu sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 600 K, Sokolskemu domu v Gaberjih pri Celju 500 K. — Od kod so ti odborniki? Pet okrajev: Gornji grad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj, Vransko voli po 5 zastopnikov, kakor se najdejo ob koncu računskega sklepa zabelježeni. Od teh 25 odbornikov tvorijo v Celju stanujoči ravnateljstvo, ostali pridejo dvakrat v letu k računskemu poročilu in k določbi štipendij iz jubilejne ustanove. — Treba pa je povedati, da gospodje iz ravnateljstva ne glasujejo redno s svojimi tovariši z dežele. Ko bi se bilo v zadnji seji upravnega odbora glasovalo za vsako postojanko, kar se je želelo, bi imeli nekoliko drugače poročilo kljub temu, da je nekaj odbornikov z dežele manjkalo, ker so bili zadržani. A tako smo podlegli. Ne pozabite vendar gospodje, da je v južnoštajerski hranilnici dokaj cerkvenega denarja. S tako politiko si denarni zavod od te strani ne bo mnogo vlog privabil, in to je na kvar dotičnim okrajem, koji so deležni čistega dobička. Taká politika tukaj ni umestna. Kadar upravni odbor določuje podpore iz čistega dobička, naj se čuvajo vsi odborniki, ker večina glasov odločuje.

Matura na celjski gimnaziji. Pismena matura se je pričela v ponedeljek, dne 6. junija t. l. Usimni izpiti pa se prično dne 4. julija t. l.

Ptujske novice.

Ptuj. V ponedeljek, dne 6. junija je došlo v naše mesto 60 častnikov pod vodstvom generalmajorja Troliman. Častniki so napravili tudi izlete v ptujsko okolico. Naleteli so na družbo slovenskih fantov in deklet, ki so prepevali slovenske pesmice. Častniki se niso mogli načuditi lepoti in milobi slovenske pesmi. V torek, dne 7. junija so nadaljevali častniki potovanje v svrhu študij čez Zagreb v Dalmacijo.

Ptuj. Tovarnar usnja, g. Josip Pirich je prišel v konkurz. Konkurzni oskrbnik je advokat dr. Plachki. Pasiva znašajo približno milijon kron. Konkurzni termini so določeni za 18. t. m. in za 12. in 16. julija.

Drugi kraji.

Slivnica pri Mariboru. Tukajšnje izobraževalno društvo si je omislilo nov oder, ki je krasno, res umetniško delo našega domačina akademičnega slikarja g. Frasa. Kakor se sliši, bodo oder slovesno otvorile naše vrle mladenke ter v nedeljo, dne 19. t. m. priredile zanimivo igro s petjem.

Št. Ilj v Slov. goricah. Predržni so postali naši losvonromovci. Pred kratkim se je vršil pogreb neke protestantke, ki je bila slučajno mati kandidata za županski stolec, znanega Fišerederja. Protestanti so zahtevali od našega č. g. župnika, naj bi zvonovi naše katoliške cerkve zvonili pri pogrebu protestantke. Župnik je seveda to drzno zahtevo odklonil. To je naše losvonromovce, tako razkačilo, da so poiskali nek star, zaprašen zvonec. Lastnik njegov, Fišereder, ga je iz svete jeze podaril bodoči lutovski cerkvi v Št. Ilju. Torej zvon že imajo, samo templa še ne. Nesreča! Pogreb je vodil znani pastor dr. Albani. — Naše Südmarmovce je popadel silen gnjev, ker nemški listi ne agitirajo za nedeljsko turnarsko slavnost v Št. Ilju tako, kot za celjsko. Celó dobri Langer je postal hud. Govorili so Nemci, da bo najmanj 4000 udeležencev, a sedaj pa že jadikujejo.

Št. Ilj v Slov. gor. Kje na svetu se gode tako strašne reči, kakor v Št. Ilju? Tako muhastih ljudi, kakor so šentiljski Slovenci, pač menda ne pozna cel svet. Kaj so si pa izmislili? V „vsenemškem“ Št. Ilju v „Slov. goricah“ zidajo strašno hišo, kjer bodo baje Südmarmovce in deudlanderje — kar kosmate žrli. Nedolžni in zatirani Nemci pa naj vse to mirno prenašajo in čakajo nemile usode, da pridejo drug za drugim na vrsto. Najbolj strah je nekega siromaka, ki vkljub temu, da že pol stoletja roma po svetu, še dosedaj ni mogel dognati, odkod neki izhaja njegov rod; kot brezdomovinec pa spada seveda k Südmarmki. Morebiti bi mu kdo izmed čitateljev tega lista storil uslugo in mu v tej stvari dal potrebnega pojasnila. On trdi, da so njegovi predniki ob času Napoleona bili naseljeni nekje v Avstriji, da so bili torej Francozi, toda nagajivi ljudje pravijo, da je bolj verjetno, da so se njegovi pradedje še skrivali kje v lesovih nepoznanega sveta. Zdaj živi od šentiljskih Slovencev. Velik del njegovega delovanja tvori pridno agitiranje za Südmarmko.

Sv. Štefan pri Zusmu. Dne 7. junija se je dogodilo pri nas strašno hudodelstvo. Posestnik Martin

Pristenšek se je hudo sprl s svojo taščo, 56letno Lizo Kocen. V prepiru je prišlo tako daleč, da je Pristenšek taščo ubil. Ubijalca je vest tako hudo grizla, da se je sam javil sodnji.

Jarenina. V nedeljo, dne 19. t. m. se vrši v Jarenini popoldne po večernicah pomladitev Dekliške zveze. Shod se vrši v čitalnici. Imenom Z. S. D. govori Anica Kren.

Sv. Peter v Savinski dolini. Iz Savinje so potegnili mrtvo truplo nekega Janeza Pirca. Na večer dne 3. junija se je Pirc mudil v Vidmajerjevi gostilni, ter se ga je tam malo navlekel. V pijanosti je najbrž zabredel ponoči v Savinjo. Krčmarju je pravil, da se namerava čez nekaj dni odpeljati v Ameriko.

Sv. Andraž v Slov. gor. Dne 28. maja je bilo ukradeno kolo (Dürkop Diana) gospodu Franču Pignarju, trgovcu, v gostilni pri gospodu Šikerju v Cogetincih in odpeljano do Sv. Antona. Kdor bi kaj vedel o tem, se prosí, da to lastniku naznani. Kdor ta zasledi, dobi 20 K.

Št. Jurij ob juž. žel. Gospod Kveder iz Št. Jurija nam je zadevo glede vabila na banket do tržanov, prijateljev učiteljev, pojasnil in priznamo, da se zadeva gospoda Brinarja sploh ne tiče, ampak je bila netaknost domačinov, oziroma gospoda Kvedra.

Sv. Anton na Pohorju. Sila bogaboječi je naš Petrek. Do cerkvenih vrat še prisopiha, a skozi vrata iti ga je po največkrat strah. To je Petrek posebno pokazal še zadnje nedelje, ko je za gotovo pričakoval, kaj bo gospod župnik odgovoril na nesramen dopis v „Narodnem Listu.“ In slišal je Petrek in najbrž ga je lomila jeza, ko je poslušal zadržaj pri cerkvenih vratih.

Mozirje. V 62. številki „Straže“ se čita iz Mozirja, kako se je nasprotovalo z različni sredstvi predstavi, ki jo je priredila dekliška zveza dne 22. maja, in da je le neupogljivo navdušenje igrala premagalo vse težave. Vsak bo mislil, da se je nasprotovalo od nasprotne strani, ampak ta sum gre na odbornike katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, zato naj bo dovoljeno povedati resnici na ljubo, da ni šlo vse po tiru pri igri dekliške zveze, kakor pri drugih, ko jih je društvo prirejalo, vendar tega bi ne bilo treba v svet trobiti, ker vsega tega prepira je bila kriva ena oseba, ki bi rada dvem strankam služila. Pa dvema gospodoma ne more nihče služiti, gotovo enega sovraži. Pregovor tudi pravi: Povej mi, s kom občuješ ali zahajaš, povedal ti bom, kdo da si, zato je treba odločnosti danes. Kdor pozna ali zasleduje delovanje odbora izobraževalnega društva, pač ne more misliti, da bi društvo spalo ali nasprotovalo delovanju (za napredek vnete dekliške zveze, posebno ker je odsek društva, to se je lahko tudi prepričal pri zadnji predstavi. Dekliška zveza se pa tega ne sme splašiti, ampak naj gre neustrašeno naprej po začrtani poti in naj bo prepričana, da je odbor zmiraj pripravljen ji pomagati bodisi v kakoršnikoli sili, ker samo z združenimi močmi se doseže pravi cilj, ker v slogi je prava moč!

Sv. Anton na Pohorju. Splošno ogorčenje vlada med antonjevskimi kmeti zaradi lažnjivega dopisa v „Narodnem Listu“, kakor da bi bil na dan volilnega shoda gospod župnik od kmetov tepen. Lažnjivi „Narodni List“ se pritepa v našo župnijo v več iztisih, in to celo v jako ugledne krščanske hiše. Proč s takim listom, ki vam krade čast pred vsem poštenim svetom. Najboljši odgovor temu celjskemu lažnjivcu in tatju naše časti pa bo, da volite dne 4. julija krščanskega moža, vnetega zagovornika kmečkih težav, odkritega prijatelja kmečkega stanu dr. K. Verstovška.

Dekliški shod v Št. Jurju ob juž. žel. v nedeljo, dne 12. junija bo nad vse veličasten. Sosednje Marijine družbe pridejo v procesijah z zastavami. Udeležba bo velikanska. Pridiga bo na prostem pri cerkvi. Daj Bog najlepših uspehov!

Gornji grad. Hitro mine čas. Dan za dnevom, teden za tednom, mesec za mesecem in leto za letom gre v večnost. In prišel je tudi čas, katerega ne bomo nikoli pozabili mi hvaležni župljani. Prišel je 1. junij, ko so se poslovili od nas naš preblagi, neumorno delavni č. g. kaplan, „znani“ Berk. Res, znani so bili naš č. g. Berk po svojem neustrašenem nastopanju v prid katoliškega slovenskega ljudstva v Gornjem gradu in okolici, pa tudi drugod, kjer so ob mnogih prilikah govorili posebno o narodni organizaciji. Srčna hvala jim za prelepe nauke, ki so jih nam dajali! Poslovili so se od nas, žalujočih župljanov, pa tudi mi smo se poslovili od njih s solznimi očmi kot od svojega zvestega in marljivega branitelja in voditelja. Zapustili so nas, odpeljali so se k Sv. Barbari v Haloze. Ločijo nas zdaj širni hribi in doline, toda nam ostanemo v trajnem spominu do hladnega groba. Zato pa želimo, naj Bog blagoslovi prebлага, neumorno delavnega č. g. kaplana Antona Berka na novem mestu! Za nas naj veljajo prekrasne besede: „Da srce zvesto, kakor zdaj, ostalo bođe vekomaj.“ — Žalujoči, a hvaležni župljani.

Planina. Dejanski dokaz za zvezo med liberalci in štajercijanci. Zagrizeni štajercijanec Šešerko je pri volitvi v okrajni zastop propadel. Volil ga je edini narodni dnevničar nadučitelj Rauter. Zelo značilno! Vse je že spravilo politično škodljivo delovanje tega štajercijanca za naš lepí trg, le vzgojitelj naše ljube mladine tega še ni izprevidel, in se mu še obeša na vrat. Ne le mi, ampak tudi zmerni in pametni liberalci obsojajo to početje. Omenimo tudi, da je to prvič, kar je samooblastni Šešerko pri volitvi v trgu propadel.

Velikansk učinek vodovoda! Ne pijemo še vode, samo od daleč jo še vohamo, a že mislimo bolj trezno in samostojno.

Sv. Martin pri Celju. Na večer, dne 5. junija je 68letni posestnik Martin Stokovnik, vračaje se proti domu, padel v neko jamo in se ubil. Drugo jutro so našli mrtvega. Imel je še ves denar in uro pri sebi, zatorej je sum kakega hudodelstva izključen.

Lemberg, ob okrajni cesti ležeč, je izpostavljen dobrim, navadnim, slabim in hudobnim ljudem. Nevedna zloba si lasti tudi svoje pravice. Ob navadnih dneh se to manj opaža, kakor ob slovesnih. Da se pa celo na lepo nedeljo procesijo z Najsvetejšim kdo upa najdrznejše motiti in razburjati, to je preveč, dokler imamo katoličani vsaj človeške pravice, ne glede na državne postave o motenju verskih dejanj. Proti koncu procesije je neki fujakar od vshoda proti zahodu z enim tamnorudečim konjem in napolkritim vozom v teku prodril začetek procesije, moški del. Kaj takega je nezaslišano. Ali hočete še kaj drugega? Na razpolago! Vršile so se slovesne poevangeljske molitve pri drugi postaji, kar pride prazen, dvovprežen voz, vlečen od rumenorudečih konjev in voden od gospoško napravljenega voznika, ter zavozi naravnost v procesijo. Hotel je celo skozi in je že bil na mestu, kjer se je pred Najsvetejšim vršila slovesna služba božja. Odločno opozorjen voznik o nedopustljivosti takega vedenja se je brezobzirno izgovarjal in ustavljal nekaj časa izzivajoč s konji in vozom, tam stal in še-le pozneje se nekoliko omaknil. Procesija je bila hudo motena. Vsled tega je bila tudi velika nevarnost za otroke, da popadajo raz mosta v deročo vodo. Govori se, da bi bil dotični voznik Stallnerjev. Gospod deželni odbornik pa bi se mogel spominjati, kako je deloval proti raznim duhovnikom tudi brzojavno in „Marburger Zeitung“ bi lahko še marsikaj izpričala. Zato bi tudi lahko brzojavno in drugače obravčunal s takim človekom, ki se drzne tako nastopiti in motiti javno katoliško službo božjo. Sicer smo pa še najtrdneje prepričani, da bodo čuječi organi politične oblasti točno, zvesto in vztrajno zasledovali kričeč slučaj. Na kaj drugega še misliti ne smemo. — Lemberžani.

Iz Luč-Solčave se nam piše: Naš deželni poslanec gospod Pišek je nas obiskal. Imel je shod v Luči po prvem opravilu, v Solčavi pa, po drugem v nedeljo dne 5. t. m. Lučani, zlasti lvaščani, so bili tem veselejši, da vidijo in slišijo poslanca, ker so že po njegovem posredovanju dosegli, da se letos napravi, za vasjo škarpa. V Luči se je zbralo polna hiša v Mežnji kmetov, kakor tudi pri Šturmu v Solčavi, ki so pazljivo poslušali svojega poslanca, ki je govoril o povzdigi živinoreje, govedarstva in ovčarstva, o premembni gozdne postave in ureditve pašnikov, o teh najimunitnejših in najpotrebnejših rečeh za našo živinorejo, o prometnih cestah in tudi šolskih potrebah v naših goratih krajih. Veselo je bilo poslušati, kako so v Luči kakor v Solčavi posegli poslancu v besedo kmetje in mu to in ono razkrijali, kako je v naših krajih. Tako je prav: Kmečka zveza je kmečka stranka in glavno je naše gospodarsko vprašanje. In ravno o tem se je sukalo naše vse govorjenje in ne kakor beremo po drugod, da se samo zabavlja. Zato pa pravimo in damo vsem svojim rojakom v sedanjem volilnem boju, ki se je nam napovedal od liberalne stranke v celjskih listih kot „boj na življenje in smrt“ — svet: ne boj, temveč skupno delovanje, da se naše ljudstvo narodno in gospodarsko povzdigne. To je naš namen, ne pa prevlada te ali one stranke, ki jih več kakor je potreba že zdaj imamo. Kadar bodo na Slovenskem enkrat toliko prebrisaní, toliko vneti za pravi napredek, za prosveto in izobrazbo, za gospodarsko reč, kakor Lučani in Solčavani — bomo na pravem potu. Mi stojimo trdno kakor naše gore slovite, za katoliško vero, za slovenski jezik in narodnost naših očetov in mater, na tej trdni podlagi za gospodarski napredek današnjega časa. In ker upamo, da bo naš kandidat gospod dr. Karol Verstovšek, o. kr. profesor v Mariboru, in že tudi deželni poslanec, na tej trdni podlagi naprej zidal za zboljšanje naših razmer, smo enoglasno v Luči in Solčavi se izrekli, da ga vsi volimo dne 4. julija za svojega poslanca. Kdor torej temu našemu namenu, plemenitemu, vzvišenemu, v pravem pomenu naprednemu se zoperstavlja, ni pravi katoličan, ne Slovan, še manje pa — Slovenec!

Sv. Anton na Pohorju. Tistima dvema pošteni-ma kmetoma, ki sta baje oklofutala na dan volilnega shoda dne 29. maja gospoda župnika, je neki liberalni magnat plačeval toliko vina, da sta ga pila v ponedeljek čeli dan in celo noč in še-le v torek zjutraj težko prišla domov. Dobro sta ga speljala.

Sv. Jurij ob Taboru. Dne 5. t. m. je imela naša mlada dekliška zveza lepo slavnost, ki se je kljub slabemu vremenu obnesla v vseh ozirih prav povojno. Ne bi se hvalili, ako ne bi naši ljubi liberalci ob tej priliki zopet pokazali svoje onemogle jeze nad nami. Blizu slavnostnega prostora so na Brignovem orehu ponoči navesili starih cunj, ki so najbolj značilna znamenja razdrapanega liberalne stranke. Eden, bolj kunšten, je pritrdil na drevo rudečo capo, ki je pa kmažu storila žalosten konec v cestnem blatu. Posebno nekemu učitelju ni dala liberalna žilica miru. Prepovedal je sodelovanje pri igri učenki K. ki bi imela nastopiti kot angelj, in to v domači hiši. Branil je otrokom udeležbo pri slavnosti in zagrozil, da bo „brez pardona“ postopal proti neubogljivcem. Prepovedal je orlovskemu naraščaju, da ne sme hoditi telovadit in ne nosit znakov. Da vidi, če ne gre kaj

otrok na slavnost, je stal nasproti vhoda, v Briglnovem hlevu. Ni čuda, če so hudomušneži rekli, da je zgrešil svoj poklic. Mi mu svetujemo, naj bo tako natančen v svojih predmetih, na primer pri telovadbi. Naj pokaže vsaj tako olike, da se bo odkril, ako se tik za njim moli rožni venec. Ali pa mu bomo tudi mi začeli vračati, kakor zasluži.

Šoštanj, Slov. Gradec, Marenberg, Gornjigrad.

Kandidat Slov. kmečke zveze je:
dr. Karl Verstovšek,
c. kr. profesor, Maribor.

Volltev je v pondeljek, dne 4. Julija 1910.

Koroško.

Celovec. Deželni predsednik je odstavil od službe veterinarskega asistenta Bernharda Coppa. Služboval je kot veterinarski organ v politični upravi na Koroškem. Odstavljen je bil na lastno prošnjo.

Celovec. Ta teden so se vršile nadomestne volitve v celovski občinski svet. Zanimanje za volitve je bilo skoraj pod ničlo. Komaj ena šestinka volilcev se je udeležila volitev. Naše kmečko ljudstvo se mnogo bolj zanima za razne volitve, pa zna z občinskim premoženjem mnogokrat boljše gospodariti kot nemški meščani. V Celovcu vlada nemškonacionalna klika; radi njenega gospodarstva je vse nezadovoljno.

Nove maše bodo imeli letos sledeči slovenski gospodje bogoslovci celovškega semenišča: četrtoletniki: Mirko Mente in Franjo Vastel; tretjeletniki: Vinko Razgoršek, Ivan Starc, Josip Stieh, in kapucinski klerik Irenej Kobal.

„**Štajerc**“ in „**Korošec**“, ta dva ljubeznjiva dvojčka imata zelo slabe čase sedaj na Koroškem. Dasi ravno se pošiljata v več sto iztisih zastoj na Koroško, vendar so vedno redkeji ljudje, ki bi še brezpogojno verjeli lažem nemškutarskih in liberalnih pobratimov. V okolici Velikoveca je „Štajerc“ izgubil ves upliv, „Korošec“ pa neguje edini dr. Hudelist.

Celovec. Dne 5. junija je polkovnik Glančnik pred vsem 17. polkom pripel četovodji Josipu Höningmannu srebrni zaslužni križec, ki ga je ta dobil za to, ker je sušca meseca rešil neko staro ženico iz Ljubljane.

Beljak. V nedeljo, dne 5. t. m. je vsled materine neprevidnosti padel v Dravo 4letni deček Helmut Stadler. Neki tirolski gostilničar Jožef Vieider je to opazil in se je vrgel v vodo za dečkom ter ga je tudi rešil. Občudovanja vredno je, da je 60letni mož imel toliko srčnosti, da je rešil mlado življenje.

Primorsko.

Sleparije v laškem denarnem zavodu. Banca popolare Goriziana je v likvidaciji. Odsek likvidatorjev je sklical izredni občni zbor, da predloži bilanco do 31. decembra 1909. V gledališki dvorani se je zbralo okoli 60 akcionarjev žalostnih obrazov. Predsedoval je župan Bombig, ki je naznanil, da je odsek za preiskavo odstopil. Zgodilo se je to radi tega, ker odsek ni imel na razpolago knjig, katere hrani sodnija, ter ni mogel torej ničesar storiti! Predsednik je dalje naznanil, da znaša deficit 1.783.785 K 31 vin. Ravnatelj Schwarz je prečital bilanco. Neiztirljivih postavk je za 1.045.187 K 36 v; med temi dolg bivšega ravnatelja I. Colle 140.000 K. Vnela se je živahna debata. Rezervni fond 100.000 K je ves izčrpan in ostane še deficit 1.783.785 K 31 v. Revizorji so našli, da so razne postavke precejšnjih zneskov napačne in banki škodujejo. Ter jih radi tega predložo novemu odseku za preiskavo. Lenassi in Bolaffio sta zahtevala, da naj se vsa stvar pospeši tako, da pridejo do končne likvidacije banke. — O tej banki smo že večkrat govorili. Vlada ji je hitro priskočila na pomoč z dvema milijonoma, (samo da je mogla vpletati nemško banko v Gorico. (Iz izrednega običnega zbora odseva zopet dejstvo, kako zanikrni gospodariji so Lahji, kako malomarno upravljajo svoje denarne zavode, išoč potom špekulacij velikih dobičkov. Taki gospodarji, kakor pri omenjenem propalem denarnem zavodu so Lahji tudi na goriškem magistratu in nič boljši ne v goriški deželni hiši.

Književnost in umetnost.

„**Cas.**“ IV. letnik. Zvezek 6. Vsebina: Kristusov problem, najvažnejši problem naše dobe. Franc Terseglav. — O slovenski narodni glasbi. Prof. D. Beranič. — Iz Kastelčeve zapuščine. Ivan Grafenauer. — Morala „Slobodne Misli“. Dr. Aleš Ušeničnik. — Nove knjige: Sociologija, Krščanska Apologetika, Marijino kraljestvo na jutro. — Listek: Nagota v umetnosti. — Aškerčeve pesnitve. — Nazadovanje socialne demokracije. — Komunizem in socializem. — Navodilo za nabiranje in opisovanje narodnih umet-

nin. — „Bogoslovske smotre.“ — Mladiška telovadna organizacija. — Avtoriteta in svoboda. — Glasnik „Leonove družbe.“ — „Cas“ izhaja po 10krat na leto. Naročnina: 5 kron, za dijake 3 kron. Za članke „Leonove družbe“ je naročnina plačana z letnino. (Letnina rednih članov 10 K, letnina podpornih članov 6 K. Naročnino sprejema Leonova družba v Ljubljani.

Zora. Glasilo kat. nar. dijaštva. Letnik XVI. Zvezek 8. Vsebina: Iz zgodovine ilirske ideje. Fr. Trdan. — Ob Gajevi stoletnici. I. Adlešič. — Spomini na Napoleonovo Ilirijo. Dr. Josip Mač. — Kulturne težnje Jugoslovanov. Andrej Veble. — Slovensko vseučiliško vprašanje. Andrej Veble. — Grunwald. Fr. Stele. — Pisma. Ksaver Meško. (III.) — Listek. Citateljem. — Leto 1909 in katoliško dijaštvo. — Fr. Ks. Meško: Za tichych večeru. — Iz Prage. — „Prvi Cveti.“ Pogovori o umetnosti. Franc Bregar. (Dalje.) — Mati. Drama v treh dejanjih. Ksaver Meško. — Pod Francozom. Zgodovinska slika. Pravoslav. — Na platnicah. Ocene.

Mentor. II. letnik, 9. zvezek. Vsebina. Študent naj bo. F. S. Finžgar. Dalje. — P. Pavel Križkovsky. V. Hybašek. — Dva večera ob Genezeškem jezeru. Dr. J. Ev. Zore. — Iz prijateljskega življenja. Josip Logar. — Čemu pevec poje? Prof. Pengov. — Navod za šahovo igro. A. Uršič. Dalje. — Drobiž: Faber. Bahanje za imenitnimi znanci. Nekaj misli o ljubezni do domovine. — Nekaj o prezidentu Lincolnu. Besedni zaklad nekaterih neslovanskih jezikov. — Izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake dve kroni, za druge naročnike štiri krona na leto.

Starišem in vzgojiteljem. Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu. Spisal O. Jul. Lintelo. 1910. Slovenski prevod je oskrbela in knjižico izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Založila Katoliška bukvarna v Ljubljani. Tiskala Katoliška tiskarna. Str. 44. Cena 25 vin., pri naročilih na 10 ali več izvodov po 20 vin. Papež Pij X. je dne 20. decembra 1905 izdal odlok o pogostnem in vsakdanjem prejemanju sv. obhajila. Nedvombno je ta odlok najvažnejše in najdalekosežnejše delo Pija X. in bo imel — ko se bo začel v vseh škofijah dejansko izvrševati — tudi največji vpliv na prenovljenje človeške družbe v Kristusu. Ves krščanski svet se trudi, da vstreže želji sv. Očeta, ki je ob enem želja Kristusa. Izdajajo se navodila in pišejo knjige, kako naj se ljudstvo pouči o potrebi pogostega in vsakdanjega prejemanja sv. obhajila. Med tozadevnimi spisi so najbolj P. Lintelovi, ki je izdal tako navodilo o potrebi prejemanja vsakdanjega svetega obhajila tudi za posamezne stanovne. (Sam papežev odposlanec na svetovnem evharistiškem shodu v Metz, kardinal Vanutelli, je izjavil, da P. Lintelovi spisi najbolj točno pojasnujejo besede papeža Pija X.

Jako srečna je bila torej misel, ki jo je izvršila Marijina družba v ljubljanskem semenišču s tem, da je začela izdajati v slovenskem jeziku P. Lintelove spise o pogostnem in vsakdanjem prejemanju sv. obhajila. Prva je izšla knjižica z naslovom: Starišem in vzgojiteljem! Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k sv. obhajilu.

Narodno gospodarstvo.

Najboljše sredstvo zoper listne ušice je ukuha iz kasije. Vzame se namreč 1½ kg kasijevih trsk (Quassiaholz) ter dene močit eno noč v 10 l vode in se drugi dan dobro skuha. Nato se dene v kako kad ali čeber 100 l vode ter napne čez odprtino kadi kos platna za vreče in zlije ukuho nanj, da se precedi. Treske, ki so ostale na platnu, se potem zavrže, a raztopini se doda 2% kg mazavega mila (Schmierseife), nakar je tekočina gotova in se rabi, kadar se hoče. Ta raztopina pomori vse listne ušice, drevesnim listom pa nič ne škoduje, celo pri breskvah se rabi lahko brez vse skrbi. Take vode bi ne smel pogrešati noben sadjerejec. Poganj, na katerem so ušice, se prime z roko ter vpogne ter vakuje v tekočino. Za uro pozneje se že spremenene vse ušice v črn prah. Taka voda ne izgubi prav nič od svoje moči, čeprav bi se napravila že spomladi in pustila v sodu skozi celo leto. Če se hoče z njo škropiti, naj se prične škropiti že prav zgodaj, to je kakor hitro so se ušice pojavile in preden se je listje izvililo. Če se drevje večkrat poškopri, izginejo te ušice popolnoma.

Ali se sme pokladati živini novo seno? Novo seno, ki se še ni spotilo ali v skladu povrelo, je težko prebavljivo, kvari prebavljanje, povzroča drisko, koliko itd. Vsako novo seno se mora najpoprej spotiti v skladu in to traja kake 4 tedne; še-le nato se sme konjem dajati v večji množini. Posebno pri senu, ki se poklada konjem, čeprav je isto staro, naj bo živinorejec previden. Poplavljen, pračno ali drugače pokvarjeno seno naj se nikdar ne poklada konjem, kajti takšno konjem škoduje. Najboljše seno za konje je takšno, ki je raslo na naravnih in dobro oskrbovanih travnikih. Če se poklada konjem preveč sena, dobe preobsežen trebuh in se radi pote. Srednje-težkim konjem naj se ne poklada na dan več kakor po 5—7 kg sena in druge surove klaje kakor rezanice ne nad 1½ do 2 kg.

Za pospeševanje, oziroma povzdigo prešičjereje. Te dni je razposlalo c. in kr. poljedelsko ministrstvo na vse politične oblasti naslednjo okrožnico:

Z ozirom na to, da je začelo na velikih svetovnih trgih prešičje meso primanjkovati ter se prešiči izredno drago plačujejo, zato je potrebno in za kmetijstvo tudi jako koristno, da bi se naša prešičjereja čimprej tako povzdignila, da bo mogoče spraviti na trg kolikor mogoče mnogo dobrega materiala. V to svrhu se vabijo vsa glavna kmetijska zastopstva, naj poskrbe za to, da se prešičjereja kolikor mogoče oživi in pa povzdigne.

Letošnja žetev. Po uradnih podatkih je bilo v Avstriji v letih 1901 do 1905 povprečno 1.1 milijon hektarjev zemlje obsejano z žitom, v letu 1908 pa 1.2 mil. hektarjev. Na hektarju se je v letih 1901—1905 pridelalo 12.4 stotov žita, skupno torej 17.6 mil. stotov. Leta 1908 se je na hektarju pridelalo 14.1 stotov, 1909 pa 13.4 stotov. Skupno se je torej leta 1909 pridelalo 16 milijonov stotov, dočim se je leta 1903 pridelalo 17 milijonov stotov žita. Koliko zemlje je letos z žitom posejane, še ni znano. Gotovo pa je, da je ni manj. Splošno se ceni letošnja žetev na 18 milijonov stotov. Za skupni vspeh monarhije je meročajna žetev v onostranski državni polovici. Po uradnih podatkih se je letos v deželah ogrske krone posejalo z žitom 4.25 milijonov hektarjev zemlje. Oficialna in privatna poročila pravijo, da bo letos boljša letina nego je bila leta 1906. Takrat se je pridelalo na hektarju 14.7 stotov žita, leta 1907 pa 13.8 stotov. Če računamo na hektar 14 stotov — pričakuje se pa mnogo več — tedaj se bo pridelalo v deželah ogrske krone okroglih 60 mil. stotov. Bilanca žetve v monarhiji je torej izvanredno ugodna. Skupni pridelek bo iznašal 78 milijonov stotov in bo za 6 milijonov stotov boljše nego leta 1906. Pšenične cene vsled te nove situacije že padajo. Po zimi je stal stot pšenice nekako K 30.50 in stot moke več nego K 40.—, dočim notira pšenica K 24.25, moka pa K 37.—. Bodoče cene so pa tudi odvisne od svetovnega pridelka žita. Če bo žetev povsod dobra, vsaj pričakuje se tako, tedaj bodo prav gotovo v prvi polovici nove kampanje cene padle in to navzlic varstveni carini. In če bi poljedelec tudi ne vrgel vsega pridelka naenkrat na trg, ker ne potrebuje takoj denarja, vendar bo k temu prisiljen vsled nedostojanja prostora. Za cene v drugem semestru bo meročajna žetev tistih dežel, ki spomladi žanjejo, kakor Argentinija, Avstralija in Indija. Upanje je torej kar najboljšo. Dejstvo je, da cene žitu, oziroma moki padajo — vprašanje je pa, če bo splošna draginja s tem ponehala.

Razgled po svetu.

V zrakoplovu preko Atlantskega oceana. Neki Nemeec namerava v zrakoplovu leteti preko Atlantskega oceana v Ameriko. Odpotoval bi iz Cadixa ali iz Tenerife začetkom julija t. l. Za svoje potovanje si je izbral ta mesec, ko vladajo pasatni vetrovi, katerih silo bi rad izrabil, ker isti prevajujejo 44 kilometrov na uro. Tem vetrom se je imel zahvaliti tudi Kristof Kolumb, da je odkril Ameriko. Zračna črta, ki vodi preko Kube, je dolga 6300 kilometrov, a bi se jo moglo preleteti v petih dneh. Zrakoplov, v katerem bi plovil, je neka vrsta zrakoplova tipa podolgačega, dolg je 52 metrov, visok 15 metrov. Motor od 40 konjskih sil bo montiran na zrakoplovu, ali ne bo vedno deloval, ker je to iz tehniških razlogov nemogoče, a slednjič se ne more s seboj vzeti materiala za pogon, ki bi se upotrebljal skozi pet dni. Obseg zrakoplova znaša 6200 kubičnih metrov, in zdi se, da je ta obseg zadosten, da vzdrži vožnjo 145 ur. Gondola zrakoplova je dolga 12 metrov, široka tri, in zgrajena je tako, da jo je v slučaju nezgode možno prirediti za motorni čoln ali malo jadrnico. Za vsak slučaj bodo med Tenerifo in Puerto Rico nameščeni razni parniki, da v slučaju priskočijo na pomoč zrakoplovu.

Cesar Napoleon I. — katehet. Aix-les-Bains se imenuje kraj na Savojskem, ki slovi zaradi milega podnebja. Semkaj je šel iskat zdravja neki nadškof. Nekega dne je bil poklican k bolnici, ki je bila hči francoskega generala. Nadškof jo je previdel s svetimi zakramenti. Čudom se je čudil, ko je uvidel, kako globoko je bolnica poučena v verskih rešnicah. — „Kje ste se pa tako temeljito izobrazili v krščanskem nauku?“ vprašal jo je radovedno nadškof. „Premisljivi gospod!“ odgovorila je s slabotnim glasom. „razun Bogu se moram za svoje znanje v prvi vrsti zahvaliti — cesarju Napoleonu I.“ In ona je dalje pripovedovala: „S svojimi stariši sem prišla na otok sv. Heleno. Prav pogosto sem se sešla z Napoleonom. Nekoč je dejal resnobno proti meni: Draga mi! Mnogo težav in nevarnosti te še čaka v življenju. Jih boš li mogla prestati, če se ne oborožiš s ščitom sv. vere? Človek brez vere je mornar brez jgle severnice! A kdo naj te poučuje? Tvoj oče nima nobene verskega prepričanja, mati je istotako brezbrizna. Zato jaz prevzamem dolžnosti, katere bi morala izvrševati tvoj oče in tvoja mati. Takoj jutri pridim k meni, da te pričem poučevati v krščanskem nauku. S temi ljubeznjivimi besedami se je poslovil cesar od mene. Nato sem večkrat v tednu s katekizmom v roki zahajala k visokemu prijatelju. Jaz sem čitala, on pa mi je do podrobnosti vse razložil. Ko sem izpolnila dvanajsto leto, mi je dejal: „Dovolj si že poučena, draga moja! Iz Francoskega pozovem duhovnika, in ti pristopiš k prvemu, a jaz k — zadnjemu svetemu obhajilu. In tako se je res zgodilo. Duhovnik, vesel mojih vspehov, mi je radostno dovolil pristopiti k miži Gospodovi. Svoj katekizem pa sem skrbno čuvala in ga često prebiral!“

Praktičen oskrbnik

(poljedelstva, gospodarstva in gozdarstva), samski, zvest, krščanskega mišljenja in življenja, izvežban tudi v pisavi in knjigovodstvu, ki more imeti pregled čez celo gospodarstvo in ki prime tudi sam za delo, sprejme se pri nekem veleposvestvu, kjer bi imel lep delokrog. — Plača po dogovoru. Več se poižve v upravnistvu „Straže“.

Nikoli več

ne bom menjal mila, od kar rabim Bergmanovo Steckenpferd-lilijino milo (znamka Steckenpferd) od Bergmanna & Co., Tešin na Labi, ker je to milo najbolj učinkujoče od vseh drugih zdravilnih mil zoper pege; pospešuje tudi, da ostane polt sveža in lepa. Komad stane 80 vin. in se dobi v vseh lekarnah, drožerijah itd.

Edina narodna trgovina čevljev

Štefan Strašek, Celje

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev za gospode, dame in otroke; posebno čevlje za ples, bele in lakaste po najnižji ceni!

Edina prodaja ameriških čevljev.

Ogromno

denarja si lahko prihranite ako takoj naročite čajgoste ostanke za ženske obleke, 20 metrov po 8, 10 in 12 K, iz narodne veletrgovske hiše

R. Stermecki, Celje.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

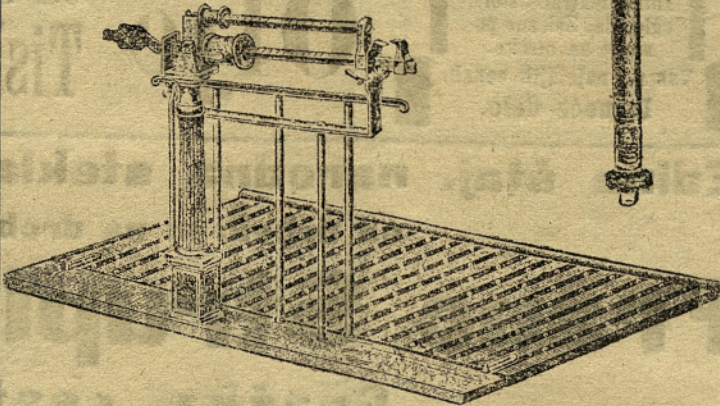
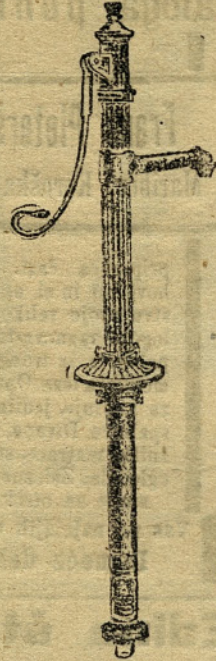
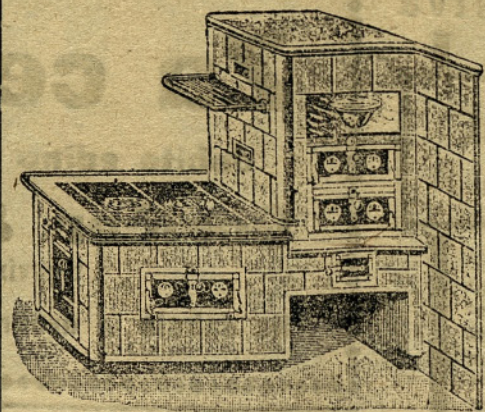
Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tužce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovođe ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Na debelo!

Priporoča se

Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do 5½% brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

NAŠIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznani najboljši prídátek za kávo „ZAGREBSKI pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek. 52

Sedlar in tapetar

Ivan Strelec,

Celje, Nova ulica 11,

se priporoča v izvrševanje vozov, konjskih oprav in vseh v tapetarsko stroko spadajočih del. Popravila izvršuje točno in ceno.

Brzjaví: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjaví: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška

::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:

kakor stopnic, fasad, podbojev,

pomolov, nastavkov itd. iz različ-

::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena

dela kakor: altarjev, obhajilnih

miz, prižnic, kropilnih in krstnih

::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje

::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih

spomenikov iz različnih marmornih

vrst granitov in sijenitov po razno-

vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih

::: rodbinskih grobišč (rakev). :::

Tlakovanje cerkva, dvoran in

hodnikov s šamotnim ali cementnim

::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištenih plošč iz

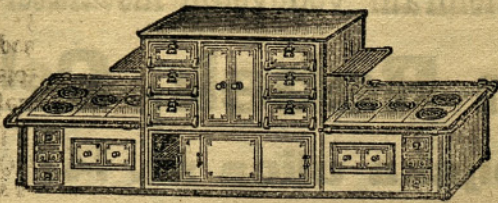
različnih najbolj idočih marmornih

::: vrst v vseh oblikah. :::

Popravljanje spomenikov, udela-

::: vanje napisov v iste. :::

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kubinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Ko'oseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Zaloga pohištva

Franc Pleteršek,
Maribor, Koroška ul. 10

priporoča čast. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo rs znovrstnega pohištva, iz trdega in mehkega lesa. Oprave za kuhinje, jedilnice, spalnice. Divane, vložnike, matrace, stole, ogledala. Zelezne postelje za otroke.

Vse po najnižjih cenah. Domače delo.

Za cepljenje trt

dobite edino dobre gumijeve trake pri tvrdki:
Goričar & Leskovšek v Celju
trgovina s papirjem in pisalnim orodjem.
Na debelo in drobno! 220 Na debelo in drobno!

Olje

 od motorja oddaje 100 kg po 25 K.
Tiskarna sv. Cirila, Maribor

Edina štaj. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

***** Najsolidnejša in točna postrežba. *****

XX

Umetni zavod za slikanje na steklo
Maks Tušek : Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Za obmejne Slovence!

Od vsakih 1000 K, za katere se kdo zavaruje za življenje pri meni, odstopim 4 K na me odpadajoče provizije, za obmejne Slovence. ::

Franc Pograjc, glavni zastopnik „Vzajemne zavarovalnice“, Maribor, Fabrikgasse 21.
Sprejemam zavarovanja proti ognju pod najugodnejšimi pogoji. 42

Maribor : Kokošinekov drevored.

Traberjev

anatomično - patalogičen
: muzej. :

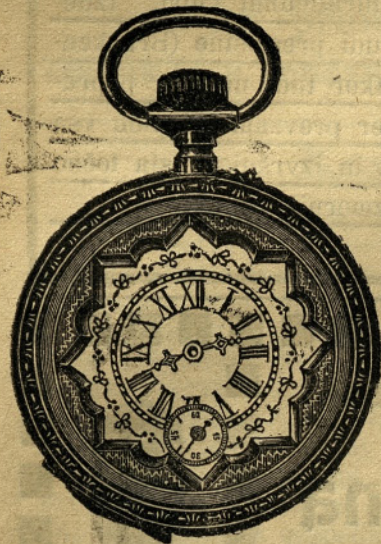
Razstava raznih ljudskih boleznij in boj proti njim.

Cez 1000 znanstvenih predstav.

:: Katalogi v slovenščini. ::

Odprto vsak dan od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer.

Vstopnina 40 vinarjev. 75

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 33
perd kolodvorem, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. 10 Priznano najboljša igla za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Cerkveni in sobni slikar in pleskar
Franjo Horvat
MARIBOR, Kasinogasse štef. 2.
Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča dela. 53
Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

ROBERT DIEHL, žganjarna, Celje, priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi **štajerski konjak.**

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavazo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge
se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, če da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo
le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 3/4%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presejajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure
so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izzemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.
Pojasnila se dajejo
in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6